

EUROOPAN UNIONI

EUROOPAN PARLAMENTTI

NEUVOSTO

Bryssel, 27. toukokuuta 2026
(OR. en)

2023/0250(COD)

PE-CONS 11/26

JAI 223
COPEN 53
DROIPEN 32
FREMP 62
SOC 91
CODEC 286

SÄÄDÖKSET JA MUUT VÄLINEET

Asia: EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta annetun direktiivin 2012/29/EU muuttamisesta

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON
DIREKTIIVI (EU) 2026/...,**

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

**rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista
sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta
annetun direktiivin 2012/29/EU muuttamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 82 artiklan
2 kohdan c alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksityksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu
kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä²,

¹ EUVL C, C/2024/1592, 5.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/1592/oj>.

² Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 21. toukokuuta 2026 [(EUVL ...)/(ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä)], ja neuvoston päätös, tehty

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Unioni on antanut Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU³ varmistaakseen, että rikoksen uhrit saavat asianmukaista tietoa, tukea ja suojelua ja että he voivat osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn.
- (2) Direktiivin 2012/29/EU arvioinnista 28 päivänä kesäkuuta 2022 antamassaan komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa komissio totesi, että vaikka direktiivi 2012/29/EU on yleisesti ottaen tuottanut odotetut hyödyt ja vaikuttanut myönteisesti uhrien oikeuksiin, kyseisen direktiivin mukaisiin uhrien oikeuksiin liittyy edelleen tiettyjä ongelmia. Havaittuja puutteita ovat muun muassa riittämättömät mahdollisuudet saada tietoa, tukea ja suojelua kunkin uhrin yksilöllisten tarpeiden mukaisesti, osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn tai saada rikosoikeudellisen menettelyn aikana päätös rikoksentehtäjän velvoittamisesta korvauksen maksamiseen. Tällä direktiivin 2012/29/EU tarkistamisella pyritään vastaamaan kyseisessä arvioinnissa ja useissa kuulemisissa havaittuihin puutteisiin.
- (3) Moniperusteista syrjintää kohtaavilla uhreilla on kohonnut riski kärsiä haittaa toissijaisen ja toistuvan uhriksi joutumisen takia. Sen vuoksi on tärkeää, että jäsenvaltiot ottavat direktiivin 2012/29/EU täytäntöönpanossa huomioon moniperusteisesta syrjinnästä kärsivien uhrien erityistarpeet.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/29/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta (EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

- (4) Sellaisten kattavien viestintäkanavien varmistamiseksi, joissa otetaan huomioon uhrien erilaiset tiedonsaantioikeuteen liittyvät tarpeet, kaikkien uhrien olisi riippumatta siitä, missä päin unionia ja missä olosuhteissa rikos tapahtui, voitava käyttää uhreille tarkoitettuja tukipuhelimia käyttämällä unionin laajuista puhelinnumeroa 116 006. Tällaisen unionin laajuisen numeron perustamisella ei pitäisi olla vaikutusta olemassa oleviin kansallisiin puhelinnumeroihin, mukaan lukien valtiosta riippumattomien järjestöjen ylläpitämät numerot. Sen lisäksi, että uhreille tarkoitettuja tukipuhelimiavoiki käyttää puhelimitse, ne pitäisi asettaa saataville muiden tieto- ja viestintäteknologioiden, kuten verkkosovellusten ja -sivustojen, avulla. Tällaiset tukipalvelut voidaan asettaa saataville myös chat-palvelujen avulla. Verkkosivustoilla annettaviin tietoihin olisi sisällytettävä myös tässä direktiivissä täsmennetyt, tietoisuuden lisäämistä ja viestintää uhrien oikeuksista koskevat tiedot, jolloin yhtenäistettäisiin verkkosivustoilla annettavat tiedot ja vältettäisiin tietoa uhrien oikeuksista sisältävien verkkosivustojen päällekkäisyys. Tukipuhelinten kautta uhrien olisi voitava saada tietoa oikeuksistaan ja emotionaalista tukea ja heidät olisi tarvittaessa voitava ohjata poliisipalveluun tai muihin palveluihin, tarvittaessa myös muihin erikoistuneisiin tukipuhelimiin. Emotionaalinen tuki voidaan käsittää sellaisena empaattisena suhtautumisena uhreihin, jonka myötä nämä voivat tuntea olevansa hyväksytyjä ja turvassa ja voivansa ilmaista itseään vapaasti. Tukipuhelimista olisi myös ohjattava uhrin muihin, komission päätöksessä 2007/116/EY⁴ tarkoitettuihin erikoistuneisiin tukipuhelimiin, joihin pääsee yhdenmukaisesta puhelinnumerosta, kuten lasten tukipuhelimen numerosta 116 111, kadonneita lapsia koskevan vihjepuhelimen numerosta 116 000 ja naisiin kohdistuvan väkivallan uhrien tukipuhelimen numerosta 116 016.

⁴ Komission päätös 2007/116/EY, tehty 15 päivänä helmikuuta 2007, ”116”-alkuisen kansallisen numerointialueen varaamisesta yhdenmukaisten yhteiskunnallisten palvelujen yhdenmukaisille puhelinnumeroille (EUVL L 49, 17.2.2007, s. 30, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2007/116(1)/oj)).

Tukipuhelinten tarjoamien palveluiden olisi oltava saatavilla jäsenvaltion virallisella kielellä tai virallisilla kielillä, siten kuin sen kansallisessa oikeudessa on määritetty. Kun palveluja tarjotaan tukipuhelinten avulla, jäsenvaltioiden olisi pyrittävä huolehtimaan siitä, että näitä palveluja tarjotaan vähintään yhdellä muulla asianomaisessa jäsenvaltiossa laajasti ymmärretyllä kielellä. Tällaisessa tapauksessa on jäsenvaltion asia päättää objektiivisten kriteerien pohjalta, mikä lisäkieli valitaan. Kieli, jota ymmärretään laajasti, on kieli, jota jäsenvaltiossa käytetään virallisen kielen tai virallisten kielten lisäksi ja jota uhrin voidaan kohtuudella odottaa ymmärtävän. Laajasti ymmärretty kieli voisi esimerkiksi olla jäsenvaltion vähemmistökieli, erityisen haavoittuvassa asemassa olevan väestöryhmän kieli tai kansainvälisesti laajasti käytetty kieli. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että sellaisten tukipuhelinten palvelut, joissa tieto- ja viestintäteknologioiden avulla uhreille tarjotaan tässä direktiivissä täsmennetyt tiedot tai heidät ohjataan asiaankuuluviin palveluihin tai erikoistuneisiin tukipuhelimiin, tarjotaan kielellä, jota uhrit pystyvät ymmärtämään, edellyttäen, että tämä on mahdollista ainakin käännös- ja tulkkausteknologioiden avulla. Tukipuhelimia olisi hoidettava suojatusti, jotta varmistetaan, ettei tietoa eikä erityisesti dataa vaihdeta tavalla, joka mahdollistaa pääsyn ilman asianmukaista lupaa. On tärkeää, että luvattoman pääsyn estämiseksi otetaan käyttöön asianmukaisia suojaustoimenpiteitä, sanotun kuitenkin rajoittamatta kansallisten menettelyjen soveltamista. On tärkeää, että tukipuhelimet tavoittaa soittamalla kotimaanpuhelun unionin laajuisesta numerosta 1 16 006 ja että niihin voi soittaa myös toisesta jäsenvaltiossa, etenkin kun on kyse uhreista, joille on aiheutunut haittaa muussa jäsenvaltiossa kuin heidän asuinjäsenvaltiossaan.

Tämä olisi varmistettava esimerkiksi tarjoamalla jokin toinen numero, johon voi soittaa toisesta jäsenvaltiosta ja josta uhri yhdistetään siihen tukipuhelimeen, joka uhrin täytyy tavoittaa saadakseen asiaankuuluvaa apua. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, ettei tukipuhelinten tarjoama tuki vaikuta uhrien oikeuteen saada tietoa oikeuksistaan ja tapauksestaan sekä viestiä toimivaltaisten viranomaisten ja uhrien yleisten tukipalveluiden tai erityistukipalvelujen kanssa asianmukaisten tieto- ja viestintäteknologioiden avulla. Tukipuhelinten olisi oltava asianmukaisesti koulutettujen henkilöiden, mukaan lukien vapaaehtoiset, hoitamia, jotta voidaan varmistaa korkeatasoinen ja uhrisensitiivinen palvelu laadukasta tukea koskevien olemassa olevien vaatimusten mukaisesti. Tukipuhelimia olisi hoidettava tässä direktiivissä 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, vahvistettuja uhrien tukipalveluja koskevia yleisiä sääntöjä noudattaen, ja niiden olisi toimittava uhrien edun mukaisesti sekä oltava luottamuksellisia ja maksuttomia.

- (5) Rikoksista ilmoittamista olisi parannettava unionissa, jotta voidaan torjua rankaisemattomuutta, välttää toistuva uhriksi joutuminen ja tehdä yhteiskunnista turvallisempia. Uhrit eivät aina tiedosta olevansa rikoksen uhreja, vaikka heille aiheutuu haittaa, mikä koskee esimerkiksi kyberrikollisuuden uhreja. On tarpeen torjua ihmisten piittaamattomuutta rikollisuutta kohtaan lisäämällä yleistä tietoisuutta, tukemalla uhreja, vähentämällä rikoksesta ilmoittamisen esteitä ja luomalla uhreille turvallisempia ympäristöjä rikoksista ilmoittamiseen. Tämä on erityisen tärkeää niiden uhrien tapauksessa, jotka kaikkein epätodennäköisimmin ilmoittavat rikoksesta ja jotka samalla yleensä kaikkein eniten tarvitsevat suojelua. Jotta ilmoittamatta jättämiseen voitaisiin puuttua, on myös tärkeää helpottaa sitä, että sellaiset henkilöt, jotka tietävät tai epäilevät hyvässä uskossa, että on tehty rikos, voivat ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille siitä, että on tehty rikos.
- (6) Jos rikokset jäävät ilmoittamatta tai niistä ilmoitetaan vain osittain, tämä vaikuttaa koko unioniin ja estää Euroopan vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen saumattoman toiminnan. Rikoksista ilmoittamiseen liittyvä prosessi käsittää useita vaiheita, jotka määritellään kansallisessa oikeudessa säädetyissä sovellettavissa menettelysäännöissä. Näihin vaiheisiin kuuluu tapauksen mukaan ja soveltuvin osin rikosilmoituksen tekeminen tai toimivaltaisten viranomaisten toimiminen viran puolesta. Rikoksista ilmoittamiseen liittyvästä prosessista olisi tehtävä vaikuttavampi, jotta rikosten ennaltaehkäisyä voitaisiin parantaa ja jotta prosessilla olisi pelotevaikutus mahdollisiin rikosentekijöihin. Direktiivi 2012/29/EU olisi sen vuoksi muutettava niin, että voitaisiin helpottaa rikoksista ilmoittamista helposti saavutettavien ja käyttäjäystävällisten tieto- ja viestintäteknologioiden avulla.

- (7) Jotta oikeussuojan tosiasiallinen saatavuus uhreille voitaisiin varmistaa, jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön maksuttomia, saavutettavia, käyttäjäystävällisiä, turvallisia ja helposti saatavilla olevia kanavia rikoksista ilmoittamiseen. Henkilökohtaisesti tapahtuva rikoksista ilmoittaminen voitaisiin katsoa tarkoituksenmukaisemmaksi muun muassa kiireellisissä tapauksissa, kuten tapauksissa, joihin liittyy välitön uhka, joissa välittömät jatkotoimet ovat tarpeen tai joissa todisteet on turvattava viipymättä, tai myös silloin, kun henkilökohtainen yhteys on tarpeen rikostutkinnan tehokkuuden varmistamiseksi. Tieto- ja viestintäteknologioiden avulla tapahtuva rikoksista ilmoittaminen voitaisiin katsoa tarkoituksenmukaiseksi muun muassa tietyissä kiireettömissä tapauksissa ja väkivallattomissa rikoksissa. Väkivaltatapauksiin liittyy ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Jäsenvaltioiden olisi tällaisen ilmoittamisen saatavuutta määrittäessään otettava huomioon uhrin etu sekä se, varmistettaisiinko verkossa tapahtuvalla ilmoittamisella toimivaltaisen viranomaisen suorittama ilmoituksen oikea-aikainen varmentaminen, arviointi tai käsittely, aiheuttaisiko verkossa tapahtuva ilmoittaminen todisteiden häviämisen tai heikentymisen riskin ja vaikuttaisiko uhrin viivästynyt tai puutteellinen kuulustelu tapaukseen kielteisesti.

- (8) Jäsenvaltioiden olisi helpotettava kolmannen osapuolen mahdollisuutta ilmoittaa rikoksista. Kolmannen osapuolen ilmoittamismahdollisuus voi olla vaihtoehto sille, että rikoksista ilmoitetaan suoraan toimivaltaisille viranomaisille, ja sen ansiosta uhrit voivat vilpittömässä mielessä kertoa rikoksesta asianmukaisesti koulutetulle kolmannelle osapuolelle, kuten kansalaisyhteiskunnan järjestölle tai valtiosta riippumattomalle järjestölle. Kolmas osapuoli kertoo, uhrin suostumuksella, jos mahdollista, sen jälkeen asiasta toimivaltaisille viranomaisille. Kolmannen osapuolen ilmoittamismahdollisuus voi helpottaa uhrien oikeussuojan saatavuutta erityisissä olosuhteissa, kuten silloin, kun he pelkäävät jälkiseurauksia. Sen avulla voidaan myös puuttua rikosten ilmoittamatta jättämiseen. Jäsenvaltiot voivat tukea ja helpottaa kolmannen osapuolen ilmoittamismahdollisuutta edistämällä tiiviimpää yhteistyötä ja vuoropuhelua toimivaltaisten viranomaisten ja sellaisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen välillä, jotka todennäköisesti saavat uhreilta tietoja rikoksista. Kyseisen yhteistyön ja vuoropuhelun avulla viranomaiset voivat saada tarkan käsityksen rikosten yleisyydestä paikallisella tai yhteiskunnan tasolla. Kolmannen osapuolen ilmoittamismahdollisuus ei rajoita ilmoittamisen ja todisteiden esittämisen virallistamista koskevien kansallisten menettelysääntöjen soveltamista. Tällainen ilmoittaminen eroaa tapauksista, joissa kolmannet osapuolet edustavat uhreja rikosoikeudellisissa menettelyissä, eikä se vaikuta jäsenvaltioissa sovellettaviin sääntöihin, jotka koskevat menettelyä, joka on tarpeen, jotta toimivaltainen viranomainen voi päättää virallisesti aloittaa tutkinnan kulloisessakin tapauksessa.

- (9) Toimenpiteet, jotka toteutetaan uhrien suojelemiseksi ennen kuin rikoksentekijälle annetaan tieto siitä, että rikoksesta on ilmoitettu, eivät rajoita Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/13/EU⁵ 3 ja 6 artiklan soveltamista.
- (10) Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että henkilöt, joiden vapautta on rajoitettu, voivat tehokkaasti ilmoittaa rikoksesta, joka on tehty sellaisissa tiloissa kuin mielenterveys- ja sosiaalihuollon laitokset, lastenkodit ja vanhainkodit sekä mikä tahansa muu julkinen tai yksityinen laitospäristö, joka on oikeus-, hallinto- tai muiden viranomaisten hallinnassa, tai mikä tahansa yksityinen laitos, josta kyseiset henkilöt eivät saa tai eivät voi vapaasti poistua.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).

- (11) On tärkeää, että kaikki jäsenvaltiot kehittävät vaikuttavampia mekanismeja tavoittaakseen ilmoittamatta jäävien rikosten uhrit. Ilmoittamatta jääneet rikokset ovat laajuudeltaan huomattava ongelma. Euroopan unionin perusoikeusviraston vuonna 2021 tekemässä kyselytutkimuksessa ”Crime, Safety and Victims’ Rights” todettiin, että useimmissa tapauksissa uhrit eivät ilmoita rikoksista. Tämä on erityisen huolestuttavaa tietyn tyyppisissä rikoksissa, kuten perheväkivallan tapauksessa, ja tiettyjen uhriryhmien, erityisesti kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien uhrien, kohdalla. Jotta ilmoittamatta jättämiseen voitaisiin puuttua, jäsenvaltioita olisi kannustettava vaihtamaan parhaita käytäntöjä ja harkitsemaan innovatiivisia toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään rikoksista ilmoittamista. Tältä osin joissakin jäsenvaltioissa on otettu käyttöön politiikkatoimia, jotka perustuvat ”free in, free out” -malliin, jossa henkilöt voivat ilmoittaa rikoksesta toimivaltaisille viranomaisille oleskeluoikeudestaan riippumatta tai vailla pelkoa jälkiseurauksista siinä tapauksessa, että heidän paperittomuutensa paljastuu. Toimivaltaisten viranomaisten olisi noudatettava tietosuojaa koskevia sovellettavia unionin sääntöjä, erityisesti periaatetta, jonka mukaan henkilötietoja ei saisi käsitellä muuhun kuin siihen tarkoitukseen, jota varten ne on kerätty, paitsi jos tähän on oikeusperusta unionin tai kansallisessa oikeudessa ja jos käsittely tällaista muuta tarkoitusta varten on välttämätöntä ja oikeasuhteista demokraattisessa yhteiskunnassa. Käsittelyn tarkoituksen mukaan toimivaltaisten viranomaisten olisi sovellettava asianmukaista tietosuojakehystä, myös silloin, kun henkilötietoja siirretään eri viranomaisten välillä.
- (12) Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että uhreille annettava ilmoitus heidän oikeudestaan saada tietoa rikosoikeudellisesta menettelystä ja uhrien pyyntö saada tällaista tietoa kirjataan asianmukaisesti.

- (13) Kohdennettuja ja yhdenmukaisia tukipalveluja olisi oltava saatavilla monenlaisille uhreille, joilla on erityistarpeita. Tällaisia uhreja voivat olla paitsi seksuaaliväkivallan uhrin ja sukupuolistuneen väkivallan, mukaan lukien naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta, uhrin, myös ihmiskaupan uhrin, järjestäytyneen rikollisuuden uhrin, vammaiset uhrin, hyväksikäytön uhrin, viharikosten uhrin, terrorismin uhrin, kidutuksen uhrin, tahdonvastaisen katoamisen uhrin sekä Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön 6 artiklassa määritellyn joukkotuhonnan, 7 artiklassa määriteltyjen ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten, 8 artiklassa määriteltyjen sotarikosten ja 8 a artiklassa määritellyn hyökkäysrikoksen uhrin. Osana kohdennettua ja yhdenmukaisia apua seksuaaliväkivallan uhreille seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluihin voivat sisältyä, jos niitä on kyseisessä jäsenvaltiossa kansallisen oikeuden, myös perustuslain ja sen säännösten, mukaisesti laillisesti saatavilla, jälkiehkäisy, altistuksen jälkeinen estolääkitys, sukupuoliteitse tarttuvien infektioiden testaus ja mahdollisuus aborttiin. Tässä olisi kaikilta osin otettava huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', 168 artiklan 7 kohdan mukaiset jäsenvaltioiden velvollisuudet, jotka liittyvät niiden terveyspolitiikan määrittelyyn sekä terveyspalvelujen ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen.
- (14) Yleiset tukipalvelut ovat kaikkien rikosten uhrien tukemiseksi käyttöön otettuja palveluja. Erityistukipalvelut ovat tietyille uhriryhmille räätälöityjä palveluja tai tietyn tyyppisiä palveluja. Tällaisia erityistukipalveluja voidaan tarjota tietyille uhriryhmille esimerkiksi sen rikoksen tyyppiin, jonka uhriksi he joutuivat, tai uhrin henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella.

- (15) Yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen olisi oltava uhreille helposti saavutettavia syrjimättömästi ennen rikosoikeudellista menettelyä, sen kuluessa ja tarvittavan ajan sen jälkeen. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että uhreille tarjottavien palvelujen maantieteellinen jakautuminen on riittävä, eli esimerkiksi siitä, että maaseudulla, syrjäseudulla ja harvaan asutuilla alueilla on palveluja, asianomaisen jäsenvaltion maantieteen ja väestörakenteen huomioon ottaen, ja siitä, että aukioloajat ovat asianmukaiset ja että palveluja tarjotaan monien kanavien kautta. Yleisiä tukipalveluja ja erityistukipalveluja olisi koordinoitava varsinkin uhrien erityistarpeisiin perustuvalla ohjaamisella, niiden olisi oltava maksuttomia ja luottamuksellisia, myös asianmukaisesti suojattuja aiheettomalta tietojen luovuttamiselta.
- (16) Kriisiaikoina saattaa olla erityisesti tarpeen varmistaa, että rikoksen uhreilla on pääsy tukipalveluihin heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Kriisin vuoksi jäsenvaltioiden saattaa olla vaikea varmistaa kaikkien uhreille normaalisti tarjottavien palvelujen täysimittainen toiminta. Kriisin sattuessa jäsenvaltioiden on tärkeä varmistaa, että vähintäänkin uhrien yksilöllisistä perustarpeista huolehditaan. Tällaisia yksilöllisiä perustarpeita voisivat olla ensihoito, suojat sekä fyysisen suojelun ja psykologisen tuen toimenpiteet.
- (17) Psykologista lisätukea olisi oltava saatavilla tällaista tukea tarvitseville uhreille niin pitkäksi aikaa kuin on tarpeen heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti, jos psykologisen tuen erityistarve on havaittu tämän direktiivin mukaisessa henkilökohtaisessa arvioinnissa.

- (18) Jotta voidaan välttää nuorena uhriksi joutumisen vakavat seuraukset, jotka voivat vaikuttaa kielteisesti uhrin koko elämään, on olennaisen tärkeää varmistaa, että kaikki lapsiuhrit, myös lapset, joille on aiheutunut haittaa rikoksen todistamisesta, saavat mahdollisimman korkeatasoista tukea ja suojelua. Kaikkien toimivaltaisten viranomaisten olisi omaksuttava lapsiystävällinen lähestymistapa. Lisäksi on tärkeää, että kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat lapsiuhrit saavat yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti kohdennettuja ja yhdenmukaisia tuki- ja suojelupalveluja, joihin sisältyy oikeusviranomaisten ja sosiaalipalvelujen koordinoitu ja yhteistyöhön perustuva lähestymistapa. Jäsenvaltioita kannustetaan tarjoamaan tällaisia tuki- ja suojelupalveluja samoissa tiloissa, jos tällä tavoin voitaisiin parantaa saavutettavuutta, koordinoitua ja lapsen yleistä hyvinvointia, sanotun kuitenkin rajoittamatta olemassa olevien kansallisten tukijärjestelmien soveltamista.
- (19) Osallistuminen oikeudenkäyntiin voi olla uhreille tunnetasolla vaikea ja haastava kokemus. Sen vuoksi on tärkeää, että tuomioistuimen tiloissa läsnä olevia uhreja avustetaan ja he voivat aktiivisesti osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn heillä siinä olevan roolin mukaisesti. Tästä syystä kaikkien uhrien, jotka tarvitsevat tietoa ja emotionaalista tukea tuomioistuimen tiloissa, joissa rikosoikeudellinen menettely pidetään, ja erityisesti vakavien rikosten uhrien olisi saatava käytännön tietoa rikosoikeudenkäynnin järjestämiseen liittyvistä seikoista sekä emotionaalista tukea. Emotionaalista tukea voivat tarjota esimerkiksi tuomioistuinten henkilöstön jäsenet, koulutetut vapaaehtoiset, uhrien tukipalvelut tai toimivaltaiset viranomaiset, siten kuin jäsenvaltiot ovat päättäneet. Tällainen apu ei edellytä lisätilojen tarjoamista tai uhrien tukipalvelujen pysyvää läsnäoloa tuomioistuintiloissa.

- (20) Kaikille uhreille unionissa olisi heillä rikosoikeudellisessa menettelyssä olevan aseman mukaisesti tiedotettava oikeudenkäyntimenettelyssä tehdyistä ja heihin suoraan vaikuttavista päätöksistä. Tällaisten päätösten olisi käsitettävä ainakin päätökset tulkkauksesta ja käännöksistä oikeuden istuntojen aikana sekä päätökset erityissuojelun tarpeessa oleville uhreille saatavilla olevista erityisistä suojelutoimenpiteistä. Uhreilla olisi myös oltava oikeus pyytää tarkastelemaan uudelleen päätökset, jotka koskevat heidän oikeuttaan tulkkaukseen ja käännöksiin, heidän oikeuttaan tulla kuulluksi ja heidän oikeuttaan oikeusapuun, jos tällaisia päätöksiä tehdään oikeuden istuntojen aikana. Oikeutta pyytää uudelleentarkastelua olisi käytettävä kansallisen oikeuden menettelyjä noudattaen ja uhreilla rikosoikeudellisessa menettelyssä olevan aseman mukaisesti. Tämä oikeus ei edellytä, että jäsenvaltioiden olisi tarjottava erillinen tai uusi mekanismi tai menettely, jossa päätös voidaan riitauttaa, jos tällainen mekanismi tai menettely on jo olemassa, eikä se saisi kohtuuttomasti pitkittää rikosoikeudellista menettelyä tai lykätä sitä. Päätöksen uudelleentarkastelu olisi voitava suorittaa samassa oikeusasteessa, mahdollisesti saman viranomaisen toimesta. Uudelleentarkastelu olisi myös voitava suorittaa suullisesti oikeudenkäyntimenettelyn aikana, uhrin oikeutta käännöksiin ja tulkkaukseen asiaankuuluvasti kunnioittaen.

- (21) Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, ettei rikoksentekijälle luovuteta uhrin asuinpaikkaa koskevia henkilötietoja tai muita vastaavia yhteystietoja. Poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa rikoksentekijälle olisi annettava tällaisia tietoja, toimivaltaisen viranomaisen olisi arvioinnissaan siitä, onko tällaisia tietoja tarpeen luovuttaa, otettava huomioon puolustukselle kuuluvien oikeuksien käyttäminen, direktiivin 2012/13/EU 7 artiklan asiaankuuluvasti huomioon ottaen, jotta vältetään vaarantamasta puolustukselle kuuluvia oikeuksia ja mahdollista tietojen luovuttamiseen liittyvää oikeutettua etua, joka saattaisi painaa enemmän kuin uhrin oikeus henkilötietojen suojaan. Poikkeuksellisissa tapauksissa, joissa tällaisia tietoja on tarpeen luovuttaa, toimivaltaisten viranomaisten on tärkeää harkita sellaisten asianmukaisten suojelutoimenpiteiden toteuttamista, joilla lievennetään mahdollisia uhrille aiheutuvan psyykkisen tai fyysisen haitan riskejä. Tämä direktiivi ei rajoita avoimuutta ja tietojen julkisuutta koskevan, jäsenvaltioiden valtiosääntöperinteeseen perustuvan kansallisen oikeuden soveltamista.

- (22) Oikeus oikeusapuun on olennaisen tärkeä, jotta voidaan varmistaa oikeussuojan yleinen saatavuus ja uhrien tosiasiallinen osallistuminen rikosoikeudellisiin menettelyihin, ja oikeusapu olisi näin ollen asetettava niiden uhrien saataville, joilla on oikeus saada rikosoikeudellisessa menettelyssä asianosaisasema. Tämän pitäisi käsittää ne uhrit, joilla on asianosaisasema oikeusapupyynnön esittämishetkellä, sekä ne, joiden virallisesta asianosaisasemasta päätetään menettelyn myöhemmässä vaiheessa, kuten tilanteessa, jossa asianosaisasema myönnetään vasta sen jälkeen, kun on tehty päätös syytteen nostamisesta rikoksentehtijää vastaan. Oikeusavun olisi katettava kulut, jotka liittyvät avustajan käyttöön rikosoikeudellisen menettelyn aikana, myös tällaiset kulut, jotka ovat aiheutuneet ennen asianosaisaseman myöntämistä. Jos jäsenvaltiot suorittavat aiheellisuusharkinnan silloin, kun tämän direktiivin mukainen henkilökohtainen arviointi on jo tehty, niitä kannustetaan ottamaan huomioon kyseisen arvioinnin tulokset. Tietyille uhriryhmille, kuten vammaisille uhreille, lapsiuhreille tai tiettyjen rikosten uhreille, ja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville uhreille, joilla on oikeus saada rikosoikeudellisessa menettelyssä asianosaisasema, olisi myönnettävä oikeusapua, kun heillä ei ole riittäviä varoja. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä nämä ryhmät kansallisessa oikeudessa. Tällä direktiivillä ei luoda minkäänlaista oikeutta saada rikosoikeudellisessa menettelyssä asianosaisasema. Jäsenvaltioita kannustetaan myöntämään oikeusapua sukupuolistuneen väkivallan, terrorismin ja ihmiskaupan uhreille tarve- tai aiheellisuusharkinnasta riippumatta.

- (23) Kaikki uhrin olisi arvioitava oikea-aikaisesti, asianmukaisesti, tehokkaasti ja oikeasuhteisesti tätä direktiiviä ja sen säännösten täytäntöön panemiseksi merkityksellisiä kansallisia menettelyjä noudattaen. Kansalliset menettelyt ovat tärkeitä sen varmistamiseksi, että tuki- ja suojelutoimenpiteet mukautetaan uhrin yksilöllisiin tarpeisiin ja olosuhteisiin ja että kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää arviointien käytännön järjestämisestä, myös niiden suorittamiseksi tarkoituksenmukaisimmista laitoksista tai elimistä. On olennaisen tärkeää varmistaa, että uhrin saavat heidän yksilöllisiä tarpeitaan vastaavaa tukea ja suojelua. Uhrien tuki- ja suojelutarpeiden henkilökohtaisen arvioinnin olisi kestävä niin kauan kuin on uhrin yksilöllisten tarpeiden mukaan tarpeen. Tämä tarkoittaa, että kyseinen arviointi voidaan tehdä vaiheittain, jolloin esimerkiksi jotkut uhrin ovat yhteydessä ainoastaan poliisiin, kun taas toiset uhrin käyvät läpi muitakin henkilökohtaisen arvioinnin vaiheita. Kaikki uhrin olisi arvioitava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, kuten heidän ollessaan ensimmäisen kerran yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin, esimerkiksi lainvalvonta- ja syyttäväviranomaisiin, joiden henkilöstön olisi oltava asianmukaisesti koulutettua, jotta voidaan varmistaa, että haavoittuvimmassa asemassa olevat uhrin tunnistetaan hyvin varhaisissa vaiheissa menettelyä. Uhrin, jotka tarvitsevat tällaista tehostettua arviointia olisi arvioitava, tarvittaessa yhteistyössä tai koordinoitusti asiaankuuluvien laitosten ja elinten sekä yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen kanssa, mukaan lukien ohjaaminen niihin, uhrien yksilöllisten tarpeiden ja menettelyn vaiheen mukaan. Tällaisilla palveluilla ja lainvalvontaviranomaisilla on parhaat edellytykset arvioida uhrin hyvinvoinnin tilaa. Yhteyttä tukipuhelimiin ei katsota ensimmäiseksi yhteydeksi toimivaltaisiin viranomaisiin.

Asiaankuuluviin laitoksiin ja elimiin voivat kuulua uhrien kanssa työskentelevät toimivaltaiset oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset sekä suojelutoimenpiteiden hyväksymisestä vastaavat viranomaiset. Uhrin tarpeiden henkilökohtaisen arvioinnin olisi sisällettävä arvio uhrin tuen tarpeesta, ei ainoastaan suojelun tarpeesta. On olennaisen tärkeää tunnistaa erityistä tukea tarvitsevat uhrin, jotta kohdennettua tukea, kuten psykologista tukea, tarjotaan niille, jotka sitä tarvitsevat. Uhrien tuki- ja suojelutarpeiden arvioinnissa olisi keskityttävä takaamaan uhrin turvallisuus ja tarjoamaan kohdennettua tukea ja suojelua, muun muassa uhrin yksilölliset olosuhteet, rikoksen vaikutukset ja uhrin erityiset haavoittuvuudet huomioon ottaen. Henkilökohtaisessa arvioinnissa olisi erityisesti otettava huomioon uhrin henkilökohtaiset ominaisuudet, mukaan lukien merkitykselliset kokemukset syrjinnästä, mukaan lukien syrjintä, joka liittyy moniperusteisiin syrjintäperusteisiin, kuten sukupuoleen, myös sukupuoli-identiteettiin, ikään, vammaisuuteen, oleskeluoikeuteen, uskontoon tai vakaumukseen, kieleen, rotuun, yhteiskunnalliseen tai etniseen alkuperään ja seksuaaliseen suuntautumiseen. Henkilökohtaisessa arvioinnissa olisi niin ikään otettava saatavilla olevien tietojen perusteella huomioon rikoksentehtäjän aiheuttamat riskit, sillä rikoksentehtäjällä saattaa olla väkivaltataustaa ja taustaa huumeiden ja aseiden käytössä ja aiheuttaa siten uhreille suurempia riskejä, samoin kuin tilanteet, joissa uhrin ovat esimerkiksi taloudellisesti riippuvaisia rikoksentehtäjistä. Henkilökohtainen arviointi olisi tehtävä uhrin edun mukaisesti niin, että vältetään toissijainen tai toistuva uhriksi joutuminen. Henkilökohtaisessa arvioinnissa olisi otettava asiaankuuluvasti huomioon uhrin perheenjäsenten tuki- ja suojelutarpeet, jos se on aiheellista ja tarkoituksenmukaista.

- (24) Fyysistä suojelua tarvitsevien uhrien ja erityisesti hengenvaarallisissa tilanteissa olevien uhrien pitäisi uhrien suojelutarpeiden arvioinnin tuloksena voida saada fyysistä suojelua juuri heidän tilanteeseensa mukautetulla tavalla. Fyysisen suojelun toimenpiteisiin olisi sisällyttävä lainvalvontaviranomaisten tai muiden fyysistä suojelua tarjoavien elinten läsnäolo, toimenpiteet rikoksenteijän pitämiseksi erillään uhrista kansallisten välittömien lähestymiskieltojen, lähestymiskieltojen tai suojelumääräysten perusteella taikka ohjaaminen suojiin ja muuhun väliaikaiseen majoitukseen. Tällaiset toimenpiteet voivat olla luonteeltaan rikos-, hallinto- tai siviilioikeudellisia. Jäsenvaltioiden olisi lisättävä asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten keskuudessa tietoisuutta tällaisten suojelutoimenpiteiden saatavuudesta ja varmistettava, että uhreille tiedotetaan niin tällaisten toimenpiteiden saatavuudesta kuin myös heidän oikeudestaan hakea niitä. Suojilla ja muulla uhreille tarkoitettulla sopivalla väliaikaisella majoituksella on keskeinen rooli uhrien suojelemisessa väkivallanteoilta. Ne tarjoavat turvallista hätmajoitusta, johon uhrin voivat hakeutua turvaan väkivallalta, sekä tukea elämän rakentamisessa uudelleen väkivallasta vapaana. Jäsenvaltioita sitoo myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1385⁶, ja niillä on sen vuoksi oltava käytössä erityisiä turvakoteja ja muuta perheväkivallan ja seksuaaliväkivallan uhreille tarkoitettua sopivaa väliaikaista majoitusta, sillä nämä ovat kyseisille uhreille keskeisiä palveluja.

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1385, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta (EUVL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).

- (25) Kun rikosoikeudellisen menettelyn kuluessa on tehty päätös korvauksen maksamisesta uhrille, rikoksentehtäjän olisi maksettava myönnetty korvaus ilman aiheetonta viivästystä. Viivästys lasketaan lopullisen maksun määräajan viimeisen päivän päättymisestä ja katsotaan ”aiheettomaksi” silloin, kun se ylittää sen, mitä voitaisiin tapauksen olosuhteet huomioon ottaen kohtuudella olettaa. Tässä direktiivissä tarkoitettulla myönnettyllä korvauksella viitataan korvaukseen, joka myönnetään lainvoimaisella korvausta koskevilla päätöksellä. Jäsenvaltioilla olisi oltava käytössä asianmukaisia täytäntöön- tai toimeenpanotoimenpiteitä, jotta uhreja voitaisiin auttaa kyseisen myönnetyn korvauksen saamisessa. Tällaisiin täytäntöön- tai toimeenpanotoimenpiteisiin voisivat kuulua muun muassa omaisuuden takavarikointi, ulosottomiesten toteuttama täytäntöönpano, tulojen tai julkisten maksujen ulosmittaus taikka muut siviili- tai rikosoikeudelliset menettelyt, joilla varmistetaan lainvoimaisen korvausta koskevan päätöksen täytäntöönpano. Jäsenvaltioilla on kansallisen oikeuden mukaisesti harkintavaltaa sen suhteen, maksetaanko myönnetty korvaus uhrille kokonaan vai osittain ennakoon jäsenvaltion toimesta. Korvauksen maksaminen ennakoon ei edellytä jäsenvaltioiden perustavan uusia korvausmekanismeja tai toimivan korvauksen ensisijaisena maksajana.
- (26) Toimivaltaisilla viranomaisilla säilyy täysi harkintavalta niiden määrittäessä aiheelliset toimenpiteet sellaisten uhrien kohtaamien vaikeuksien minimoimiseksi, jotka asuvat muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa rikos on tehty.

(27) Vakavien rikosten ihannointi, sellaisena kuin se on määritelty kansallisessa oikeudessa, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/541⁷ 5 artiklassa määritelty julkinen yllytys terrorismirikokseen, tai vakavan rikoksen tekijän ylistäminen voi johtaa uhrien ihmisarvon menetykseen ja aiheuttaa heille lisää kärsimystä tai haittaa. Tällaisilla uhreilla olisi oltava mahdollisuus tämän direktiivin nojalla tarjottaviin tuki- ja suojelutoimenpiteisiin. Tällaiset rikokset voivat tehdä uhreista erityisen haavoittuvia toissijaiselle ja toistuvalla uhriksi joutumiselle, pelottelulle ja kostotoimille. Julkinen yllytys terrorismirikokseen käsittää muun muassa terroritekojen ihannoinnin ja on direktiivin (EU) 2017/541 nojalla rikos. Lisäksi julkinen yllyttäminen rasismiin tai muukalaisvihaan liittyviin tekoihin sekä joukkotuhonnan, ihmisyyttä vastaan kohdistuvien rikosten tai sotarikosten julkinen puolustelu, kieltäminen tai vakava vähätteleminen ovat neuvoston puitepäätöksen 2008/913/YOS⁸ nojalla rikoksia. Tässä direktiivissä ei edellytetä jäsenvaltioiden säätävän rangaistavaksi vakavien rikosten ihannoitua eikä siinä edellytetä vihapuheen tai viharikosten rangaistaviksi säätämistä. Terrorismin uhrien tuen ja tunnustamisen parantamisesta 4 päivänä joulukuuta 2023 annettuihin neuvoston päätelmiin sisältyy hyödyllinen luettelo parhaista käytännöistä ja toimenpiteistä, joilla voidaan paremmin suojella tällaisten rikosten uhreja. On tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat toimenpiteitä suojellakseen myös muun tyyppisten rikosten uhreja, kuten seksuaaliväkivallan uhreja, joihin kohdistuu suuri toissijaisen uhriksi joutumisen riski ja jotka voivat kokea lisähaittaa ja ihmisarvon menetystä tällaisten rikosten ihannoinnin vuoksi.

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).

⁸ Neuvoston puitepäätös 2008/913/YOS, tehty 28 päivänä marraskuuta 2008, rasismien ja muukalaisvihan tiettyjen muotojen ja ilmaisujen torjumisesta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 328, 6.12.2008, s. 55, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/913/oj).

- (28) Toimenpiteitä, joiden avulla uhrit ja heidän perheenjäsenensä voivat välttää kohtaamasta rikoksentehtäjiä, voi olla siirrettävien sermien saatavuus oikeussalissa.
- (29) Niiden virkahenkilöiden, jotka todennäköisesti ovat henkilökohtaisesti tekemisissä uhrien kanssa, olisi voitava saada ja saatava säännöllistä ja riittävää koulutusta direktiivin 2012/29/EU täytäntöönpanon osalta siinä määrin kuin on aiheellista suhteessa siihen, kuinka he ovat tekemisissä uhrien kanssa. Tällainen koulutus on erityisen tärkeää poliiseille, tuomioistuinten henkilöstölle, tuomareille, syyttäjille, juristeille ja uhrien tukipalveluja ja korjaavan oikeuden palveluja tarjoaville tahoille sekä terveydenhuollon ammattihenkilöille siinä määrin kuin he ovat tekemisissä uhrien kanssa. Toimivaltaisille viranomaisille annettavan koulutuksen olisi oltava vaikuttavaa ja monitieteistä, ja siinä olisi pyrittävä hyödyntämään uusia teknologioita osallistumisen ja vuorovaikutuksen tehostamiseksi. Koulutusohjelmissa on tärkeää käsitellä sellaisia asioita kuin uhreille aiheutuneen haitan tyyppin tunnistaminen, toissijaisen ja toistuvan uhriksi joutumisen ehkäiseminen, uhrisensitiivinen ja empaattinen viestintä, riittävien tuki- ja suojelutoimenpiteiden valinta sekä tuloksellinen koordinointi ja ohjaaminen uhrien tukipalveluihin. Koulutuksen olisi oltava sukupuolisensitiivistä, vammaisuuden ja lapset huomioon ottavaa ja traumasensitiivistä. Koulutuksen vaikuttavuutta voidaan edelleen parantaa tekemällä yhteistyötä valtiosta riippumattomien järjestöjen, myös uhrien yhdistysten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, kanssa. On tärkeää edistää vastavuoroista koulutusta ja hyvien käytäntöjen vaihtoa kansallisten viranomaisten, mukaan lukien oikeus- ja lainvalvontaviranomaiset, ja uhrien tukijärjestöjen kesken, jotta voidaan varmistaa uhrien parempi tuki ja suojelu sekä asianomaisten viranomaisten ja järjestöjen keskinäinen koordinointi. Yhtenä hyvänä käytäntönä pidetään lainvalvontaviranomaisille tarkoitettuja erityisiä ohjeistuksia ja tarkistuslistoja. Koulutuksessa olisi keskityttävä myös kyberrikollisuuteen, jotta kyberrikollisuuden uhrien kanssa tekemisissä olevat henkilöt pystyisivät vastaamaan heidän erityistarpeisiinsa.

(30) Direktiivin 2012/29/EU voimaantulon jälkeen saavutetuista merkittävistä parannuksista huolimatta näyttö osoittaa, etteivät uhrit usein edelleenkään ole riittävän tietoisia oikeuksistaan, mikä heikentää mainitun direktiivin vaikuttavuutta ja estää uhreja tulemasta esiin ja ilmoittamasta rikoksista. Sen vuoksi on välttämätöntä, että jäsenvaltiot ottavat käyttöön vaikuttavia valistuskampanjoita, jotta voidaan lisätä uhrien tietoisuutta heidän direktiivin 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, mukaisista oikeuksistaan ja soveltuvin osin muista kansallisen oikeuden mukaisista oikeuksistaan. Jäsenvaltioiden olisi myös toteutettava asianmukaisia toimia tietoisuuden lisäämiseksi väestön keskuudessa laajemminkin, myös kouluissa. Tällaisia kampanjoita voitaisiin toteuttaa käyttäen monenlaisia viestintätapoja, kuten tiedotusvälineitä, myös sosiaalista mediaa, joukkoliikenteessä olevia julisteita, tuomioistuimissa, sairaaloissa ja poliisiasemilla jaettavia esitteitä tai mobiilisovelluksia. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi parannettava niiden paikkojen tunnistamista, joista uhrit voivat pyytää ja löytää apua siitä, miten he voivat käyttää tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan, esimerkiksi opasteiden avulla tai perustamalla julkisia hakemistoja ja rekistereitä, vaikkapa akkreditoituista tukijärjestöistä tai juristeista. On tärkeää, että jäsenvaltiot pyrkivät kehittämään tällaisia toimenpiteitä yhtäläisesti kaiken tyyppisten rikosten osalta. Jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että tehostetut toimenpiteet vastaavat sellaisten uhrien tarpeisiin, joilla on viestinnässä muita uhreja suurempia esteitä, mukaan lukien uhrit, jotka asuvat muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa rikos on tehty, vammaiset uhrit ja lapsiuhrit.

- (31) Uhrit eivät voi tosiasiallisesti käyttää oikeuksiaan saada tietoa, tukea ja suojelua yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti, jos heidän kansallisissa oikeusjärjestelmissään ei ole riittävästi yhteistyötä ja koordinoitua uhrien kanssa tekemisissä olevien henkilöiden kesken. Ilman asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten jäsenvaltioiden sisäisen rakenteen ja toimivallanjaon mukaisten keskusviranomaisten, lainvalvontaviranomaisten, syyttävien viranomaisten, oikeusviranomaisten, vankila- tai säilöönottoviranomaisten, korjaavan oikeuden palvelujen ja uhrien tukipalvelujen, tiivistä yhteistyötä ja koordinoitua, jotka toteutetaan kuullen asiaankuuluvia ammattialajärjestöjä ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä, uhrien on vaikea käyttää tehokkaasti direktiivin 2012/29/EU mukaisia oikeuksiaan. Muita viranomaisia, kuten terveydenhuolto-, koulutus- ja sosiaalipalveluja, sekä valtiosta riippumattomia järjestöjä kannustetaan osallistumaan tähän yhteistyöhön ja koordinointiin. Tämä on erityisen tärkeää lapsiuhrien kohdalla.

- (32) Direktiivin 2012/29/EU arvioinnissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi jäsenvaltioiden olisi laadittava ja pantava täytäntöön erityisiä toimintakäytänteitä tai ohjeita. Nämä toimintakäytänteet tai ohjeet ovat olennaisen tärkeitä sen varmistamiseksi, että uhrin saavat tietoa oikeuksistaan ja tapauksestaan ja että uhrin arvioidaan riittävästi, jotta he voivat saada omia yksilöllisiä ja mahdollisesti ajan mittaan muuttuvia tarpeita vastaavaa tukea ja suojelua. Toimintakäytänteet tai ohjeet voivat olla sitovia tai ei-sitovia, ja ne voidaan laatia tavalla, joka vastaa parhaiten kansallisia oikeusjärjestyksiä ja oikeuslaitoksen järjestämistä jäsenvaltioissa. Niiden, joille toimintakäytänteet tai ohjeet osoitetaan, olisi noudatettava niitä, kun ne pannaan täytäntöön. Kyseisissä toimintakäytänteissä tai ohjeissa olisi käsiteltävä toimivaltaisten viranomaisten ja uhreihin yhteydessä olevien henkilöiden direktiivin 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, mukaisten palvelujen ja toimien organisointia, tietojen antamista uhreille, rikoksista ilmoittamisen helpottamista kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville uhreille, myös vangittuina oleville ja säilöön otetuille sekä suljetuissa ympäristöissä, kuten laitoshoidossa, oleville uhreille, uhrien tarpeiden henkilökohtaista arviointia ja tukipalvelujen välistä yhteistyötä. Kun on kyse tietojen antamisesta uhreille, on tärkeää varmistaa, että tällaiset tiedot ovat yksinkertaisia ja helposti ymmärrettäviä, ne annetaan oikea-aikaisesti, ne toistetaan ajallaan ja ne annetaan monissa eri muodoissa, myös suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti.

Rikoksista ilmoittamisessa, myös niiden henkilöiden osalta, jotka ovat menettäneet vapautensa tai joiden vapautta on rajoitettu, toimintakäytänteissä tai ohjeissa olisi käsiteltävä uhrien mahdollisuuksia saada tietoja oikeuksistaan, sekä heidän tarpeidensa mukaista tukea ja suojelua, ja tavoista, joilla rikoksista voidaan ilmoittaa.

Toimintakäytänteissä tai ohjeissa olisi annettava yleisiä ohjeita kokonaisvaltaisella tavalla, yksittäisiin tapauksiin kuitenkaan puuttumatta, palvelujen, myös yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen, organisoinnista, ja direktiivin 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, mukaisista toimista. Toimintakäytänteet tai ohjeet voivat perustua jäsenvaltioissa olemassa oleviin toimivaltaisten viranomaisten ja muiden uhrien kanssa tekemisissä olevien henkilöiden keskinäisen yhteistyön ja koordinoinnin menetelmiin.

- (33) Jotta uhreille voitaisiin tarjota sujuvia ja nykyaikaisia keinoja käyttää oikeuksiaan, jäsenvaltioiden olisi mahdollistettava se, että uhrin voivat viestiä kansallisten toimivaltaisten viranomaisten kanssa sähköisesti tieto- ja viestintäteknologioiden avulla. Tällaisia tieto- ja viestintäteknologioita voisivat olla esimerkiksi sähköpostiviestit, reaaliaikaiset verkkokeskustelut, videopuhelut ja verkkoportaalit, joista rekisteröityneet osallistujat saavat tietoa. Jäsenvaltiot voivat vapaasti päättää, mitkä viestintäkeinot ovat tämän direktiivin eri säännösten osalta sopivimpia. Uhreilla olisi oltava mahdollisuus käyttää tieto- ja viestintäteknologioita ottaakseen yhteyttä uhrien tukipuhelimiin, saadakseen virallisesta rikosilmoituksestaan kirjallisen vastaanottovahvistuksen, ilmoittaakseen rikoksesta verkossa tässä direktiivissä säädetyin edellytyksin tai toimittaakseen todisteita, jos mahdollista. Lisäksi uhreilla olisi oltava mahdollisuus käyttää saavutettavia, suojattuja ja käyttäjäturvallisia tieto- ja viestintäteknologioita, jos sellaisia on saatavilla, viestiäkseen toimivaltaisten viranomaisten ja tukipalvelujen kanssa. Niiden olisi erityisesti voitava käyttää tällaisia teknologioita saadakseen tietoa oikeuksistaan alkaen ensimmäisestä yhteydestä toimivaltaisiin viranomaisiin ja saadakseen tietoa tapauksestaan, myös saadakseen tilaisuuden saada tietoa siitä, että rikosentekijä on vapautunut tai paennut vankeudesta, ja saadakseen pyynnöstä käänneksen virallisen rikosilmoituksensa kirjallisesta vastaanottovahvistuksesta.

Ensimmäisen yhteydenoton yhteydessä toimivaltaisen viranomaisen kanssa annettavat tiedot voidaan antaa sähköisesti vakiomuodossa. Uhrien olisi voitava valita saataville asetettujen eri viestintätapojen välillä, ja jäsenvaltioiden olisi soveltuvin osin tarjottava tällaisia tieto- ja viestintäteknologioita vaihtoehtona kasvokkaiseen viestintään perustuvalla viestintätavalla sitä kuitenkaan korvaamatta. Kasvokkaiseen viestintään perustuvan viestintätavan, myös viestinnässä toimivaltaisten viranomaisten ja tukipalvelujen kanssa, olisi jatkossakin oltava uhrien saatavilla, jos he niin haluavat. Jos jäsenvaltioiden järjestelmät edellyttävät erityisten sähköisen tunnistamisen ja allekirjoituksen menetelmien käyttöä, näissä järjestelmissä olisi tarjottava muissa jäsenvaltioissa asuville uhreille tasapuoliset pääsymahdollisuudet Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 910/2014⁹ mukaisesti.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).

- (34) Sellaisen rikoksen uhrin, joka tapahtui muussa jäsenvaltiossa kuin heidän asuinjäsenvaltiossaan, eivät välttämättä kykene antamaan suostumustaan henkilötietojensa käsittelyyn, esimerkiksi tilanteissa, joissa uhri loukkaantuu vakavasti, tai välittömästi terrori-iskun jälkeen. Tällaisissa tapauksissa sen jäsenvaltion, jossa rikos tapahtui, olisi voitava käsitellä uhrin henkilötietoja, myös siirtää kyseiset henkilötiedot uhrin asuinjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille ilman uhrin suostumusta sovellettavan unionin oikeuden, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679¹⁰ 6 artiklan 1 kohdan, mukaisesti. Lainvalvontatarkoituksiin sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680¹¹.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai niihin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

- (35) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava riittävät henkilö- ja taloudelliset resurssit tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden tehokasta soveltamista varten. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä uhreille tarkoitettujen tukipuhelinten perustamiseen, yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen saumattoman toiminnan varmistamiseen, oikeusavun tarjoamiseen sekä uhrien tuki- ja suojelutarpeiden henkilökohtaiseen arviointiin, myös silloin, kun tällaisia palveluja tarjoavat valtiosta riippumattomat järjestöt.

- (36) Unioni ja jäsenvaltiot ovat vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen¹², jäljempänä 'YK:n yleissopimus', sopimuspuolia, ja YK:n yleissopimuksen velvoitteet sitovat niitä niiden toimivallan rajoissa. YK:n yleissopimuksen 13 artiklan nojalla sopimuspuolet ovat velvollisia varmistamaan vammaisille henkilöille oikeussuojan tehokkaan saavutettavuuden yhdenvertaisesti muiden kanssa, ja sen vuoksi on tarpeen varmistaa esteettömyys ja saavutettavuus ja järjestää kohtuulliset mukautukset ja menettelylliset mukautukset, jotta vammaiset uhrin nauttivat uhrin oikeuksistaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. YK:n yleissopimuksen 2 artiklassa määritellään "kohtuullinen mukauttaminen" siten, että se tarkoittaa "tarvittaessa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla ei aiheuteta suhteetonta tai kohtuutonta rasitetta ja joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden mahdollisuus nauttia tai käyttää kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia yhdenvertaisesti muiden kanssa". Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882¹³ liitteessä I vahvistetuilla tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksilla voidaan helpottaa YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa ja varmistaa, että direktiivissä 2012/29/EU säädetyt uhrin oikeudet ovat vammaisten henkilöiden saavutettavissa.

¹² EUVL L 23, 27.1.2010, s. 37.

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

YK:n yleissopimuksen 13 artiklassa viitataan ”menettelyllisten mukautusten” järjestämiseen keinona helpottaa vammaisten henkilöiden tehokasta osallistumista oikeudellisiin menettelyihin, mutta siinä ei kuitenkaan esitetä määritelmää tälle käsitteelle. Tältä osin hyödyllisiä suuntaviivoja löytyy vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevän Yhdistyneiden kansakuntien komitean vuonna 2020 julkaisemista kansainvälisistä periaatteista ja suuntaviivoista oikeussuojan saavutettavuuden varmistamiseksi vammaisille henkilöille. Näiden suuntaviivojen mukaan ”menettelyllisillä mukautuksilla” tarkoitetaan kaikkia oikeussuojan saavutettavuuden yhteydessä tarvittaessa yksittäistapauksessa toteutettavia tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja järjestelyjä, joilla varmistetaan vammaisten henkilöiden osallistuminen yhdenvertaisesti muiden kanssa. Niihin voivat sisältyä välihenkilöt tai avustajat, menettelylliset järjestelyt ja viestintätuki. Suhteettoman tai kohtuuttoman rasisitteen käsitteellä ei rajoiteta menettelyllisiä mukautuksia.

- (37) Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) olisi varmistettava, että uhrien oikeuksia koskevat pyynnöt otetaan asianmukaisesti huomioon sillä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727¹⁴ nojalla olevan toimeksiannon mukaisesti.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1727, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta, (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 138, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

- (38) Tarkkojen ja johdonmukaisten tietojen kerääminen sekä kerättyjen tietojen ja tilastojen oikea-aikainen julkaiseminen on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa kattavat tiedot uhrien oikeuksista unionissa ja seurata direktiivin 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, täytäntöönpanoa. Jäsenvaltioiden osalta otetaan käyttöön vaatimus, jonka mukaan niiden on kerättävä ja ilmoitettava komissiolle kolmen vuoden välein ja yhdenmukaistetulla tavalla sukupuolen, ikäryhmän sekä – silloin, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista – uhrin ja rikosentekijän välisen suhteen ja rikostyyppin mukaan eriteltyt, keskustasolla saatavilla olevat tiedot rikoksen uhreista ja jonka odotetaan olevan merkityksellinen askel, kun halutaan varmistaa tietoon perustuvien politiikkatoimien ja strategioiden hyväksyminen. Uhrin ja rikosentekijän välistä suhdetta ja rikostyyppiä koskevista tiedoista on apua siinä, että voidaan tunnistaa taustalla olevat toimintamallit, parantaa riskidynamiikan ymmärtämistä ja tunnistaa haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät. Euroopan unionin perusoikeusvirasto avustaa komissiota ja jäsenvaltioita jatkossakin uhreja koskevien tilastojen keräämisessä ja tuottamisessa ja saatavilla olevien tilastojen levittämisessä sekä sellaisten keskustasolla saatavilla olevien tietojen raportoinnissa, joista ilmenee, miten uhrit ovat käyttäneet direktiivissä 2012/29/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, säädettyjä oikeuksia.
- (39) Jäsenvaltiot ovat panneet merkille, että varmistaakseen toimien johdonmukaisuuden ja vaikuttavuuden uhrien oikeuksia koskevassa toimintapolitiikassa, joka ulottuu monille eri politiikanaloille, komissio on nimittänyt uhrien oikeuksien koordinaattorin, jonka vastuulla on varmistaa uhrien oikeuksia käsittelevän foorumin saumaton toiminta, ja ne ovat sitoutuneet työskentelemään rakentavasti kyseisen koordinaattorin kanssa.

- (40) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaisesti on oltava saatavilla tehokkaita oikeussuojakeinoja, kun tämän direktiivin mukaisia oikeuksia loukataan. Unionin oikeuden tehokkuusperiaate edellyttää myös, ettei kansallisessa prosessioikeudessa tehdä unionin oikeuden mukaisten oikeuksien täytäntöönpanoa mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi.
- (41) Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkien rikosten kaikkiin uhriin eikä se vaikuta muissa unionin säädöksissä oleviin tarkempiin säännöksiin, joissa käsitellään tiettyjen uhriryhmien, kuten ihmiskaupan uhrien, seksuaaliväkivallan uhrien, lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan uhrien, mukaan lukien seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin lapsiuhrien, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan uhrien sekä terrorismin uhrien, erityistarpeita.
- (42) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitteita, koska on tarpeen helpottaa rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä varmistamalla luottamus yhdenvertaiseen mahdollisuuteen käyttää uhrien oikeuksia riippumatta siitä, missä päin unionia rikos on tapahtunut, vaan ne voidaan suunniteltujen toimenpiteiden laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU', 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

- (43) SEU:hun ja SEUT:hen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän direktiivin hyväksymiseen, direktiivi ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.
- (44) SEU:hun ja SEUT:hen liitetyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti on 27 päivänä lokakuuta 2023 päivätyllä kirjeellä ilmoittanut haluavansa osallistua tämän direktiivin hyväksymiseen ja soveltamiseen.
- (45) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1725¹⁵ 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (46) Direktiivi 2012/29/EU olisi sen vuoksi muutettava vastaavasti,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1725, annettu 23 päivänä lokakuuta 2018, luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

1 artikla
Direktiivin 2012/29/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2012/29/EU seuraavasti:

1) lisätään artikla seuraavasti:

”3 a

Uhreille tarkoitetut tukipuhelimet

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet uhreille tarkoitettujen saavutettavien, käyttäjäystävällisten, suojattujen, maksuttomien ja luottamuksellisten tukipuhelinten perustamiseksi. Kyseisten tukipuhelinten on
 - a) annettava uhreille 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut tiedot;
 - b) tarjottava emotionaalista tukea;
 - c) ohjattava uhrit tarvittaessa asiaankuuluviin palveluihin, mukaan lukien yleiset tukipalvelut ja erityistukipalvelut tai erikoistuneet tukipuhelimet.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 1 kohdassa tarkoitetut tukipuhelimet tavoittaa mahdollisten olemassa olevien kansallisten puhelinnumerojen lisäksi puhelimitse unionin laajuisesta kotimaanpuhelujen puhelinnumerosta ”116 006”. Jäsenvaltioiden on myös huolehdittava siitä, että tällaiset palvelut tarjotaan muiden suojattujen ja saavutettavien tieto- ja viestintäteknologioiden, myös verkkosovellusten ja -sivustojen, avulla.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että sellaiset uhrit, joille on aiheutunut haittaa muussa jäsenvaltiossa kuin heidän asuinjäsenvaltiossaan, tavoittavat tukipuhelimet unionin laajuisen numeron lisäksi tähän tarkoitukseen varatusta ulkomaanpuhelukset numerosta. Tällaisten ulkomaanpuhelukset ei edellytetä olevan maksuttomia.
4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden 1 kohdassa tarkoitettujen tukipuhelinten tarjoamat palvelut ovat saatavilla niiden virallisella kielellä tai virallisilla kielillä, siten kuin kansallisessa oikeudessa on määritetty. Jäsenvaltioiden on pyrittävä huolehtimaan siitä, että näitä palveluja tarjotaan vähintään yhdellä muulla asianomaisessa jäsenvaltiossa laajasti ymmärretyllä kielellä.
5. Jos 1 kohdan a ja c alakohdassa tarkoitettut palvelut tarjotaan tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että kyseiset palvelut ovat saatavilla kielellä, jota uhri voi ymmärtää, esimerkiksi käännös- ja tulkkausteknologioiden avulla.
6. Tukipuhelimia voivat perustaa julkiset toimijat tai valtiosta riippumattomat järjestöt, ja ne voidaan järjestää ammattilais- tai vapaaehtois pohjalta.
7. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tukipuhelimet tarjoavat laadukasta ja saavutettavissa olevaa tukea uhreille riittävien aukioloaikojen aikana.
8. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tukipuhelimia hoitavat asianmukaisesti koulutetut henkilöt.”;

2) lisätään artikla seuraavasti:

”5 a artikla

Rikoksista ilmoittaminen

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrin voivat ilmoittaa rikoksista toimivaltaisille viranomaisille maksuttomien, saavutettavien, käyttäjäystävällisten, turvallisten ja helposti saatavilla olevien kanavien kautta.

Henkilökohtaisesti tapahtuvan rikoksista ilmoittamisen lisäksi jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että rikoksista voi ilmoittaa toimivaltaisille viranomaisille maksuttomien, saavutettavien, suojattujen ja käyttäjäystävällisten tieto- ja viestintäteknologioiden avulla ainakin kiireettömissä tapauksissa ja silloin, kun kyseessä on rikos, jossa ei ole käytetty väkivaltaa, edellyttäen, että tällä tavalla tapahtuva ilmoittaminen on uhrin edun mukaista.

Kun jäsenvaltio mahdollistaa rikoksista ilmoittamisen tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, kyseiseen vaihtoehtoon on mahdollisuuksien mukaan sisällytettävä todisteiden toimittaminen.

Tieto- ja viestintäteknologioiden avulla tapahtuva rikoksista ilmoittaminen ei rajoita tällaisen ilmoittamisen ja todisteiden toimittamisen virallistamista koskevien kansallisten menettelysääntöjen soveltamista.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet helpottaakseen sitä, että luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka tietää tai epäilee hyvässä uskossa, että on tehty rikoksia tai että väkivallantekoja on odotettavissa, voivat ilmoittaa siitä toimivaltaisille viranomaisille kansallisten menettelysääntöjen mukaisesti.
3. Jotta voidaan helpottaa kolmannen osapuolen mahdollisuutta ilmoittaa rikoksista sellaisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osalta, jotka todennäköisesti saavat tietoja rikoksista, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet toimivaltaisten viranomaisten ja tällaisten järjestöjen välisen yhteistyön mahdollistamiseksi.
4. Jos muu henkilö kuin uhri ilmoittaa rikoksesta, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat tarvittaessa ja kansallisen oikeuden mukaisesti asianmukaiset toimenpiteet uhrin suojelemiseksi ennen kuin rikoksentekijälle annetaan tieto siitä, että rikoksesta on ilmoitettu.
5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että jokainen, joka on menettänyt vapautensa tai jonka vapautta on rajoitettu, voi tehokkaasti ilmoittaa rikoksesta, joka on tehty säilöönotto- tai majoitustiloissa, joista kyseinen henkilö ei saa tai ei voi vapaasti poistua, tai paikassa, jossa kyseisen henkilön liikkumisvapautta on rajoitettu. Tällaisia tiloja ovat ainakin
 - a) vankilat, säilöönottokeskukset ja rikoksesta epäiltyjen ja syytettyjen säilyttämiseen tarkoitetut säilytystilat;

- b) asianomaisessa jäsenvaltiossa laittomasti oleskelevien kolmannen maan kansalaisten erityiset säilöönotto- ja majoitustilat, myös heidän palauttamisensa ja maastapoistamisensa valmistelemiseen tarkoitettut;
 - c) tilat kansainvälistä suojelua hakeville ja sitä saaville henkilöille;
 - d) mitkä tahansa muut julkiset tai yksityiset laitokset, joista uhri ei saa tai ei voi vapaasti poistua, kuten vammaisille henkilöille, lapsille ja ikääntyneille tarkoitettut erityiset majoituskeskukset.
6. Jos lapset ottavat yhteyttä toimivaltaisiin viranomaisiin ilmoittaakseen rikoksista, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että ilmoitusmenettelyt ovat turvallisia, ne suoritetaan luottamuksellisesti kansallisen oikeuden mukaisesti, ne on suunniteltu ja ne ovat saavutettavissa lapsiystävällisellä tavalla ja niissä käytetty kieli vastaa lasten ikää ja kehitystasoa.

Jos rikokseen liittyy vanhempainvastuunkantaja ja lapsiuhri ja vanhempainvastuunkantajan välillä on eturistiriita, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että lapsiuhriin mahdollisuus ilmoittaa rikoksesta ei riipu vanhempainvastuunkantajan suostumuksesta. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat tarvittavat toimenpiteet lapsen turvallisuuden suojelemiseksi ennen kuin ne antavat vanhempainvastuunkantajalle tiedon siitä, että on ilmoitettu rikoksesta.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että uhreja, jotka ovat kolmannen maan kansalaisia, ei heidän oleskeluoikeudestaan riippumatta estetä ilmoittamasta rikoksesta ja että heitä kohdellaan syrjimättömästi. Jäsenvaltioiden on erityisesti huolehdittava siitä, että uhreja ei heidän oleskeluoikeudestaan riippumatta estetä käyttämästä heidän tämän direktiivin mukaisia oikeuksiaan, mukaan lukien heidän oikeutensa tulla kuulluksi 10 artiklan nojalla ja oikeus henkilökohtaisen arvioinnin tekemiseen 22 artiklan nojalla.

Jäsenvaltiot voivat kansallisen oikeuden mukaisesti milloin tahansa myöntää alueellaan laittomasti oleskelevalle kolmannen maan kansalaiselle erillisen oleskeluluvan tai muun oleskeluun oikeuttavan luvan.

8. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että rikoksesta ilmoittamisen hetkellä uhreille
- a) annetaan tieto siitä mahdollisuudesta, että rikoksentekijälle saatetaan luovuttaa heidän henkilötietojaan 21 artiklan 3 kohdan mukaisesti, jotta rikoksentekijä voi käyttää puolustukselle kuuluvia oikeuksia, ja
 - b) annetaan tilaisuus ilmaista näkemyksensä tästä mahdollisuudesta.”;

3) muutetaan 6 artikla seuraavasti:

a) lisätään 1 kohtaan alakohdat seuraavasti:

”c) päätös syytteen nostamisesta rikoksentekijää vastaan;

d) suojelutoimenpiteiden saatavuus, mukaan lukien suojelumääräykset;

e) uhrin rooli rikosoikeudellisessa menettelyssä kansallisten sääntöjen mukaisesti, tapauksen mukaan myös mahdollisuus saada asianosaisasema tällaisessa menettelyssä;

f) korvauksen hakemista ja saamista koskevat sovellettavat säännöt.”;

b) korvataan 5 kohta seuraavasti:

”5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrille tarjotaan mahdollisuus saada ilman aiheetonta viivytystä tieto siitä, että häneen kohdistuneesta rikoksesta tutkintavankeuteen määrätty, syytteeseen pantu tai tuomittu henkilö vapautetaan, mukaan lukien tilanteet, joissa henkilö vapautetaan oikeudellisen valvonnan alaisena, tai henkilö on paennut vankeudesta. Jäsenvaltioiden on lisäksi huolehdittava siitä, että uhrille tiedotetaan mahdollisista asiaankuuluvista toimenpiteistä, joita hänen suojakseen on rikoksentekijän vapauttamisen tai pakenemisen johdosta määrätty.”;

c) lisätään kohta seuraavasti:

”7. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tieto siitä, että uhrille on ilmoitettu hänen oikeudestaan saada tietoja rikosoikeudellisesta menettelystä, ja uhrin pyyntö saada tietoja tämän artiklan nojalla kirjataan asiaankuuluvasti kansallisen oikeuden mukaista kirjaamismenettelyä noudattaen.”;

4) korvataan 7 artiklan 6 ja 7 kohta seuraavasti:

”6. Sen estämättä, mitä 1 ja 3 kohdassa säädetään, kirjallisen käännöksen sijasta voidaan antaa suullinen käännös tai suullinen yhteenveto keskeisistä asiakirjoista edellyttäen, ettei tällainen suullinen käännös tai suullinen yhteenveto loukkaa menettelyn oikeudenmukaisuutta tai uhrin kykyä käyttää oikeuksiaan, mukaan lukien kyky osallistua rikosoikeudelliseen menettelyyn uhrilla siinä olevan roolin mukaisesti.

7. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltainen viranomainen arvioi, tarvitseeko uhri tulkkausta tai käännöstä tämän artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetyllä tavalla. Uhri voi riitauttaa päätöksen tulkkauksen tai käännöksen antamatta jättämisestä. Menettelysäännöt tällaista riitautusta varten määritetään kansallisessa oikeudessa. Oikeuden istuntojen aikana tehtyihin päätöksiin tulkkauksen tai käännöksen antamatta jättämisestä sovelletaan 10 b artiklan 2 kohdan säännöksiä.”;

5) muutetaan 8 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

- ”2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että asiaankuuluvat yleiset tukipalvelut tai erityistukipalvelut ottavat ilman aiheetonta viivytystä yhteyttä uhriin, jos 22 artiklassa tarkoitettussa henkilökohtaisessa arvioinnissa havaitaan tuen tarve ja edellyttäen, että uhri sen jälkeen, kun hänelle on tiedotettu tukipalveluista, joita voidaan tarjota, antaa suostumuksensa tukipalvelujen yhteydenottoon tai jos uhri pyytää tukea.
3. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä maksuttomien ja luottamuksellisten erityistukipalvelujen perustamiseksi uhrien yleisten tukipalvelujen lisäksi tai niiden erottamattomana osana taikka annettava uhrien tukijärjestöille mahdollisuus ottaa yhteyttä tällaista erityistukea antaviin olemassa oleviin erikoistuneisiin yksiköihin. Uhrilla on oikeus käyttää tällaisia palveluja erityistarpeidensa mukaisesti ja perheenjäsenillä erityistarpeidensa ja uhriin kohdistuneen rikoksen johdosta aiheutuneen vahingon suuruuden mukaisesti. Jos erityistukipalveluja ei tarjota osana yleisiä uhrien tukipalveluja, yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen on oltava koordinoituja.”;

b) lisätään kohdat seuraavasti:

”6. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että erityistukipalvelut pysyvät täysin toiminnassa uhreja varten kriisiaikoina, kuten terveyskriiseissä, humanitaarisissa tilanteissa tai muissa hätätilanteissa.

7. Uhrien tukipalvelujen on oltava saatavilla ja helposti käytettävissä, myös verkossa tai muiden soveltuvien keinojen, kuten tieto- ja viestintäteknologioiden, avulla. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tässä artiklassa ja 9 a artiklassa tarkoitettujen uhrien tukipalvelujen maantieteellinen jakautuminen ja kapasiteetti ovat riittäviä asianomaisen jäsenvaltion maantieteen ja väestörakenteen huomioon ottaen.”;

6) muutetaan 9 artikla seuraavasti:

a) muutetaan 1 kohta seuraavasti:

i) korvataan a alakohta seuraavasti:

”a) uhrin oikeuksien käyttämisen kannalta merkityksellisiä tietoja, neuvontaa ja tukea, jotka liittyvät esimerkiksi rikoksesta aiheutuneen vahingon korvaamista koskevien kansallisten järjestelmien hyödyntämiseen, oikeudellisen neuvonnan, myös oikeusavun, saamiseen ja uhrin asemaan rikosoikeudellisissa menettelyissä, mukaan lukien valmistautuminen oikeuden istuntoon osallistumiseen;”;

ii) korvataan c alakohta seuraavasti:

”c) emotionaalista tukea;

c a) psykologista tukea tai, jos psykologista tukea ei ole saatavilla, ohjaaminen palveluihin, jotka voivat tarjota psykologista tukea;”;

iii) lisätään alakohta seuraavasti:

”Jos ensimmäisen alakohdan c a alakohtaa sovellettaessa psykologisen tuen erityistarve on havaittu 22 artiklassa tarkoitettulla henkilökohtaisella arvioinnilla, psykologista lisätukea on oltava saatavilla tällaista tukea tarvitsevalle uhrille niin pitkäksi aikaa kuin on tarpeen uhrin yksilöllisten tarpeiden ja asiaankuuluvien, psykologisen tuen saatavuuteen sovellettavien kansallisten terveydenhuolto- tai sosiaalijärjestelmien mukaisesti.”;

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että uhrien tukipalveluissa kiinnitetään erityistä huomiota sellaisten uhrien erityistarpeisiin, joille on rikoksen vakavuuden seurauksena aiheutunut huomattavaa vahinkoa.”;

c) korvataan 3 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) kohdennettu ja yhdennetty tuki sekä tietoa lääketieteellisiä ja oikeuslääketieteellisiä tutkimuksia tarjoavista palveluista, joihin voivat sisältyä kattavat lääkinnälliset terveydenhuoltopalvelut, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut, kansallisen oikeuden mukaisesti ja tarvittaessa ohjaaminen näihin palveluihin sekä tietoa sosiaali- ja psykologisesta neuvonnasta, mukaan lukien trauman hoito, ja tarvittaessa ohjaaminen siihen uhreille, joilla on erityistarpeita, kuten seksuaaliväkivallan uhreille, sukupuolistuneen väkivallan, mukaan lukien Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1385* soveltamisalaan kuuluva naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta, uhreille, ihmiskaupan uhreille, järjestäytyneen rikollisuuden uhreille, vammaisille uhreille, hyväksikäytön uhreille, viharikosten uhreille, terrorismin uhreille, kidutuksen uhreille, tahdonvastaisen katoamisen uhreille ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön 6 artiklassa määritellyn joukkotuhonnan, 7 artiklassa määriteltyjen ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten, 8 artiklassa määriteltyjen sotarikosten ja 8 a artiklassa määritellyn hyökkäysrikoksen uhreille.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1385, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta (EUVL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj>).”;

d) lisätään kohdat seuraavasti:

- ”4. Jäsenvaltioiden on tarjottava seksuaaliväkivallan uhreille mahdollisuus saada terveydenhuoltopalveluja, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelut, oikea-aikaisesti direktiivin (EU) 2024/1385 ja kansallisen oikeuden mukaisesti.
5. Jäsenvaltioiden on tarjottava 26 a artiklan 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen toimintakäytänteiden tai ohjeiden mukaisesti ne suojele- ja erityistukipalvelut, jotka ovat tarpeen sellaisten uhrien moninaisiin tarpeisiin vastaamiseksi, joilla on erityistarpeita.
6. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tässä artiklassa ja 9 a artiklassa tarkoitetut tukipalvelut täyttävät kyseisten palvelujen laadun suhteen sovellettavat vaatimukset. Tukipalvelujen tarjoamia palveluja on tarpeen mukaan arvioitava ja tarvittaessa mukautettava vastaavasti. Kyseisten palvelujen arviointi ei saa aiheuttaa kohtuutonta rasitetta kyseisiä palveluja tarjoaville järjestöille.”;

7) lisätään II lukuun artikla seuraavasti:

”9 a artikla

Lapsiuhrien kohdennetut ja yhdennetyt tukipalvelut

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että lapsiuhreille on saatavilla lapsiystävällisiä, kohdennettuja ja yhdennettyjä tukipalveluja, jotka tarjoavat sellaista ikätasoa vastaavaa tukea ja suojelua, joka on tarpeen lapsiuhrien, myös lasten, joille on aiheutunut haittaa rikoksen todistamisesta, moninaisiin tarpeisiin vastaamiseksi kattavasti.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa lapsiuhrien kohdennetuissa ja yhdennetyissä tukipalveluissa on tarjottava koordinoitu toimijoiden välinen mekanismi, joka sisältää seuraavat palvelut:
 - a) 4 artiklassa tarkoitettu tietojen antaminen;
 - b) lääketieteelliset tutkimukset;
 - c) emotionaalinen, sosiaalinen ja psykologinen tuki;
 - d) hallinnollinen apu;
 - e) rikoksista ilmoittaminen;

- f) 22 artiklassa tarkoitettu henkilökohtainen arviointi;
- g) 24 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettujen kuulustelujen tallentaminen videolle.

- 3. Jäsenvaltioiden on harkittava sitä, että varmistetaan 2 kohdassa tarkoitettujen palvelujen tarjoaminen samoissa tiloissa, kiinnittäen erityistä huomiota lapsiuhrien etuun, mukaan lukien lapsiuhreille rikoksen johdosta aiheutuneen haitan vakavuus.
- 4. Tässä artiklassa tarkoitettuja lapsiuhrien kohdennettuja ja yhdenmukaisia tukipalveluja voidaan perustaa julkisina tai valtiosta riippumattomina järjestöinä.”;

8) lisätään artiklat seuraavasti:

”10 a artikla

Oikeus apuun tuomioistuintiloissa

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että uhrit saavat tuomioistuintiloissa ja yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti emotionaalista tukea ja käytännön tietoa rikosoikeudenkäynnin järjestämiseen liittyvistä seikoista.

10 b artikla

Oikeus saada tietoa oikeudenkäyntimenettelyn aikana tehdyistä päätöksistä ja oikeus uudelleentarkasteluun

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhreille tiedotetaan heillä rikosoikeudellisessa menettelyssä kansallisen oikeuden nojalla olevan aseman mukaisesti viipymättä oikeudenkäyntimenettelyssä tehdyistä päätöksistä, jotka koskevat heidän 7 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaista oikeuttaan tulkkaukseen ja käännöksiin oikeuden istuntojen aikana sekä 23 artiklan 3 kohdan mukaisia toimenpiteitä ja jotka vaikuttavat heihin suoraan.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhreilla on heillä rikosoikeudellisessa menettelyssä kansallisen oikeuden nojalla olevan aseman mukaisesti oikeus pyytää kansallisen oikeuden mukaisesti tarkastelemaan uudelleen ainakin sellaiset oikeuden istuntojen aikana tehdyt päätökset, jotka koskevat heidän
 - a) 7 artiklan 1 ja 3 kohdan mukaista oikeuttaan tulkkaukseen tai käännöksiin;
 - b) 10 artiklan mukaista oikeuttaan tulla kuulluksi; ja
 - c) 13 artiklan mukaista oikeuttaan oikeusapuun.

Jäsenvaltiot voivat säätää uhrien mahdollisuudesta pyytää 18 artiklan ja 23 artiklan 3 kohdan nojalla tehtyjen päätösten uudelleentarkastelua.

Tämän kohdan nojalla tehtävää päätösten uudelleentarkastelua koskevat menettelymääräykset, myös siitä, onko tällaisella uudelleentarkastelulla lykkäävä vaikutus, määritetään kansallisessa oikeudessa. Tällaisen uudelleentarkastelun harkinta ei saa kohtuuttomasti pitkittää rikosoikeudellista menettelyä. Uudelleentarkastelu voidaan suorittaa samassa oikeusasteessa, ja sen voi suorittaa sama viranomainen, myös suullisesti oikeudenkäyntimenettelyn aikana.”;

9) korvataan 13 artikla seuraavasti:

”13 artikla

Oikeus oikeusapuun

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrilla, jolla on oikeus saada rikosoikeudellisen menettelyn osapuolen asema ja jolla ei ole riittäviä varoja maksaa oikeusavustajan käytöstä rikosoikeudellisen menettelyn aikana, on mahdollisuus oikeusapuun, tapauksen mukaan myös korvauksen hakemista varten.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa tarveharkintaa, aiheellisuusharkintaa tai molempia sen arvioimiseksi, onko oikeusapua annettava.

Jos jäsenvaltio soveltaa tarveharkintaa, sen on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat ja objektiiviset tekijät, kuten asianomaisen henkilön tulot, varallisuus ja perhetilanne, avustajan avusta aiheutuvat kustannukset ja elintaso kyseisessä jäsenvaltiossa sekä uhrin riippuvuus rikoksentekijästä.

Jos jäsenvaltio soveltaa aiheellisuusharkintaa, sen on otettava huomioon rikoksen vakavuus, tapauksen monimutkaisuus ja uhrille aiheutuneen haitan vakavuus.

Uhrin mahdollisuutta oikeusapuun koskevat menettelymääräykset määritetään kansallisessa oikeudessa.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tietyillä kansallisessa oikeudessa määritellyillä uhriryhmillä, kuten lapsiuhreilla tai vammaisilla uhreilla, joilla on oikeus saada rikosoikeudellisen menettelyn osapuolen asema ja joilla ei ole riittäviä varoja, on oikeus oikeusapuun.”;

10) korvataan 16 artiklan 2 kohta seuraavasti:

- ”2. Jäsenvaltioilla on oltava käytössä täytäntöön- tai toimeenpanotoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on helpottaa sitä, että rikoksenteijä maksaa uhrille myönnetyn korvauksen ilman aiheetonta viivytystä.
3. Jos korvaus on myönnetty tahallisen väkivaltarikoksen uhrille, mutta rikoksenteijä ei ole maksanut uhrille kyseistä myönnettyä korvausta kohtuullisessa ajassa eivätkä 2 kohdassa tarkoitettut toimenpiteet ole johtaneet tulokseen kohtuullisessa ajassa, jäsenvaltiot voivat maksaa myönnetyn korvauksen uhrille kokonaan tai osittain ennakkoon kansallisen oikeuden mukaisesti. Tällainen maksu ei vapauta rikoksenteijää tämän velvoitteesta maksaa myönnetty korvaus, ja jäsenvaltioilla on oikeus periä kyseinen maksu takaisin rikoksenteijältä.”;

11) muutetaan 17 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden toimivaltaiset viranomaiset toteuttavat aiheellisia toimenpiteitä niiden vaikeuksien lieventämiseksi, jotka aiheutuvat uhrin asumisesta muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa rikos on tehty, erityisesti kun on kyse oikeudellisten menettelyjen järjestämisestä. Sen jäsenvaltion viranomaisten, jossa rikos on tehty, on tätä varten voitava

- a) ottaa uhrilta lausunto välittömästi sen jälkeen, kun toimivaltaiselle viranomaiselle on tehty rikosilmoitus;
- b) kuulla toisessa jäsenvaltiossa asuvia uhreja videoneuvottelun avulla tai muulla audiovisuaalisesti välitettävällä tavalla 29 päivänä toukokuuta 2000 allekirjoitetun, keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti tehdyn yleissopimuksen* ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/41/EU** mukaisesti;

- c) helpottaa toisessa jäsenvaltiossa asuvien uhrien osallistumista rikosoikeudelliseen menettelyyn videoneuvottelun tai muun etäviestintäteknologian avulla siinä määrin kuin se on mahdollista unionin ja kansallisen oikeuden nojalla ja uhrilla rikosoikeudellisessa menettelyssä olevan roolin mukaisesti.

* EUVL C 197, 12.7.2000, s. 3.

** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/41/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosasioita koskevasta eurooppalaisesta tutkintamääräyksestä (EUVL L 130, 1.5.2014, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiset viranomaiset voivat pyytää apua Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastolta (Eurojust) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727* mukaisesti ja neuvoston päätöksellä 2008/976/YOS** perustetulta Euroopan oikeudelliselta verkostolta ja välittää Eurojustille ja Euroopan oikeudelliselle verkostolle tietoa Eurojustin ja Euroopan oikeudellisen verkoston toimeksiantojen puitteissa yhteistyön helpottamiseksi muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa rajatylittävissä tapauksissa.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1727, annettu 14 päivänä marraskuuta 2018, Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 138, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

** Neuvoston päätös 2008/976/YOS, tehty 16 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan oikeudellisesta verkostosta (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 130, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/976/oj>).”;

12) lisätään artikla seuraavasti:

”18 a artikla

Lisäoikeus suojeluun

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tämän direktiivin mukaisia tuki- ja suojelutoimenpiteitä voidaan myöntää sellaisille uhreille, jotka ovat kokeneet lisähaittaa, kuten ihmisarvon menetyksen, vakavien rikosten ihannoinnin, sellaisena kuin se on määritelty kansallisessa oikeudessa, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/541* 5 artiklassa määritellyn julkisen yllytyksen terrorismirikokseen, tai rikoksentehtäjäiden ylistämisen vuoksi.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/541, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, terrorismin torjumisesta sekä neuvoston puitepäätöksen 2002/475/YOS korvaamisesta sekä neuvoston päätöksen 2005/671/YOS muuttamisesta (EUVL L 88, 31.3.2017, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj>).”;

13) korvataan 19 artikla seuraavasti:

”19 artikla

Oikeus välttää rikosentekijän kohtaaminen

1. Jäsenvaltioiden on luotava tarvittavat olosuhteet, joilla tehdään tarvittaessa mahdolliseksi uhrin ja hänen perheenjäsentensä sekä rikosentekijän kohtaamisen välttäminen tiloissa, joissa rikosoikeudellinen menettely käydään, viran puolesta tai uhrin pyynnöstä, jollei rikosoikeudellinen menettely edellytä tällaista kohtaamista.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uusissa tuomioistuintiloissa on erilliset odotustilat uhreja varten. Jäsenvaltioiden on arvioitava, onko mahdollista ja toteutettavissa, että olemassa oleviin tuomioistuintiloihin luodaan erilliset odotustilat uhreja varten.
3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhreille tiedotetaan tarvittaessa sellaisista toimenpiteistä, joita on saatavilla rikosentekijän kohtaamisen välttämiseksi.”;

14) muutetaan 21 artikla seuraavasti:

a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Oikeus yksityisyyden suojaan ja henkilötietojen salassapitoon”;

b) lisätään kohdat seuraavasti:

- ”3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että rikoksenteijälle ei anneta uhrin asuinpaikkaa koskevia henkilötietoja tai muita vastaavia yhteystietoja, kuten uhrin puhelinnumeroa ja sähköpostiosoitetta, paitsi jos tietojen luovuttaminen on tarpeen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/13/EU* 7 artiklan soveltamiseksi tai jos toimivaltaiset viranomaiset ovat joko pyynnöstä tai viran puolesta tapauskohtaisen arvioinnin jälkeen todenneet, että tietojen luovuttamiseen liittyy oikeutettu etu, joka painaa enemmän kuin uhrin oikeus henkilötietojen suojaan.
4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan rikosoikeudellisiin menettelyihin, jotka on pantu vireille ... päivän ...kuuta ...[kolme vuotta tämän muutosdirektiivin voimaantulopäivästä] jälkeen.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).”;

15) muutetaan 22 artikla seuraavasti:

a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Uhrin henkilökohtainen arviointi erityisten tuki- ja suojelutarpeiden määrittämiseksi”;

b) korvataan 1, 2, 3 ja 4 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrista tehdään hyvissä ajoin henkilökohtainen arviointi, jäljempänä ’henkilökohtainen arviointi’, jotta läpi menettelyn voidaan selvittää erityisiä tuki- ja suojelutarpeita ja määrittää, hyötyisikö uhri ja missä määrin 9 artiklan 1 kohdan c a alakohdan mukaisesta psykologisesta lisätuesta, 9 a artiklan nojalla tarjotuista palveluista tai 18, 18 a, 23 tai 24 artiklan mukaisista erityistoimenpiteistä sen vuoksi, että kyseinen uhri on erityisen haavoittuvainen toissijaiselle ja toistuvalla uhriksi joutumiselle, pelottelulle tai kostotoimille.

Jäsenvaltioiden on päätettävä uhrien henkilökohtaisen arvioinnin käytännön järjestämisestä.

- 1 a. Henkilökohtainen arviointi aloitetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, kuten silloin, kun uhri on ensimmäisen kerran yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin, ja se kestää niin kauan kuin on kunkin uhrin erityistarpeiden mukaan tarpeen. Jos niiden viranomaisten, joihin uhri on ensimmäiseksi yhteydessä, tekemän henkilökohtaisen arvioinnin ensivaihe osoittaa, että tarvitaan tehostettua arviointia, tällainen arviointi on tehtävä tarvittaessa yhteistyössä tai koordinoitusti asiaankuuluvien laitosten ja elinten sekä yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen kanssa, sisältäen ohjaamisen tällaisiin palveluihin, uhrin yksilöllisten tarpeiden ja menettelyn vaiheen mukaan.

Henkilökohtaisen arvioinnin suorittavat asianmukaisesti koulutetut henkilöt uhrin edun mukaisesti ja kiinnittäen erityistä huomiota toissijaisen tai toistuvan uhriksi joutumisen välttämiseen.

Toimivaltaisten viranomaisten, laitosten, elinten ja tukipalvelujen on vastattava uhrien tuki- ja suojelutarpeisiin ilman aiheetonta viivytystä ja koordinoitulla tavalla.

2. Henkilökohtaisessa arvioinnissa on otettava huomioon
 - a) uhrin henkilökohtaiset ominaisuudet, mukaan lukien merkitykselliset kokemukset syrjinnästä, mukaan lukien syrjintä, joka liittyy moniperusteisiin syrjintäperusteisiin, kuten sukupuoleen, myös sukupuoli-identiteettiin, ikään, vammaisuuteen, oleskeluoikeuteen, uskontoon tai vakaumukseen, kieleen, rotuun, yhteiskunnalliseen tai etniseen alkuperään ja seksuaaliseen suuntautumiseen;
 - b) rikoksen tyyppi tai luonne;
 - c) rikoksen olosuhteet;
 - d) uhrin suhde rikosentekijään ja rikosentekijän aiheuttamat riskit.
3. Henkilökohtaisessa arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota
 - a) uhreihin, joille on rikoksen vakavuuden tai toistuvuuden johdosta aiheutunut huomattavaa vahinkoa;
 - b) uhreihin, joihin on kohdistunut rikos, jonka motiivina on ennakkoluulo tai syrjintä, joka voi liittyä erityisesti uhrin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin;
 - c) uhreihin, joiden suhde rikosentekijään ja riippuvuus tästä tekee heistä erityisen haavoittuvia.

Ensimmäisen alakohdan soveltamiseksi on otettava asianmukaisesti huomioon terrorismin uhrin, järjestäytyneen rikollisuuden uhrin, ihmiskaupan uhrin, sukupuolistuneen väkivallan, mukaan lukien naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta, uhrin, seksuaaliväkivallan, mukaan lukien lapsen kohdistuva seksuaaliväkivalta, uhrin, riiston uhrin, viharikosten uhrin, kidutuksen uhrin, tahdonvastaisen katoamisen uhrin, vammaiset uhrin sekä Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön 6 artiklassa määritellyn joukkotuhonnan, 7 artiklassa määriteltyjen ihmisyyttä vastaan tehtyjen rikosten, 8 artiklassa määriteltyjen sotarikosten tai 8 a artiklassa määritellyn hyökkäysrikoksen uhrin. Tapauksen mukaan on kiinnitettävä erityistä huomiota näiden rikosten verkossa tapahtuvien muotojen uhreihin sekä uhreihin, jotka kuuluvat useampaan kuin yhteen näistä ryhmistä.

Jos se on aiheellista ja tarkoituksenmukaista, henkilökohtaisessa arvioinnissa on otettava huomioon uhrin perheenjäsenten erityistarpeet.

- 3 a. Henkilökohtaisessa arvioinnissa on kiinnitettävä erityistä huomiota 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettuun rikoksentekijän aiheuttamaan riskiin, kuten
- a) väkivaltaisen käyttäytymisen riski;
 - b) ruumiinvamman riski;
 - c) aseiden käytön riski;

- d) yhteydet järjestäytyneeseen rikollisryhmään tai sellaisessa mukanaolo;
 - e) huumeiden tai alkoholin väärinkäyttö;
 - f) lapsiin kohdistuva väkivalta;
 - g) mielenterveysongelmat
 - h) vainoaminen; tai
 - i) uhkauksen ilmaisut tai vihapuhe.
4. Tätä direktiiviä sovellettaessa lapsiuhrien oletetaan olevan erityistuen ja -suojelun tarpeessa johtuen heidän haavoittuvuudestaan toissijaiselle ja toistuvalla uhriksi joutumiselle, pelottelulle ja kostotoimille. Sen määrittämiseksi, hyötyisikö lapsiuhri ja missä määrin 18, 18 a, 23 ja 24 artiklassa säädetyistä erityistoimenpiteistä, lapsiuhreista on tehtävä henkilökohtainen arviointi. Lapsiuhrien henkilökohtainen arviointi on järjestettävä 9 a artiklassa tarkoitettujen kohdennettujen ja yhdennettyjen tukipalvelujen puitteissa, ja siinä on otettava huomioon mahdolliset huoltajaa vaille olevilla lapsiuhreilla rikoksen johdosta olevat erityistarpeet. ”;

c) korvataan 6 ja 7 kohta seuraavasti:

- ”6. Henkilökohtainen arviointi on tehtävä läheisessä yhteistyössä uhrin kanssa, ja siinä on otettava huomioon hänen toiveensa, myös siinä tapauksessa, että hän ei halua käyttää hyväkseen 8, 9, 9 a, 23 ja 24 artiklassa säädettyjä erityistoimenpiteitä.
7. Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että henkilökohtaista arviointia tarkastellaan uudelleen uhrin yksilöllisten tarpeiden mukaan ja että tarvittaessa toteutetaan uusia tai mukautetaan voimassa olevia toimenpiteitä vastaamaan uhrin yksilöllisiä tarpeita sen varmistamiseksi, että tuki- ja suojelutoimenpiteet ovat uhrin muuttuvan tilanteen mukaiset. Jos seikat, joihin henkilökohtainen arviointi perustuu, ovat muuttuneet merkittävästi, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että arviointia päivitetään koko rikosoikeudellisen menettelyn ajan.”;

16) muutetaan 23 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Puolustukselle kuuluvia oikeuksia rajoittamatta ja noudattaen oikeudellista harkintavaltaa koskevia sääntöjä jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että erityissuojelun tarpeessa olevat uhrin, joiden hyväksi toteutetaan henkilökohtaisen arvioinnin perusteella määritettyjä erityistoimenpiteitä, voivat käyttää hyväkseen tämän artiklan 2, 3 ja 4 kohdassa säädettyjä toimenpiteitä. Jos henkilökohtaisen arvioinnin perusteella suunniteltua erityistoimenpidettä on mahdotonta tarjota toiminnallisten tai käytännön rajoitteiden takia tai jos uhrin kuulustelu kiireellisesti on tarpeen ja sen toteuttamatta jättäminen voisi olla vahingoksi uhrille tai toiselle henkilölle tai haitata menettelyn kulkua, jäsenvaltiot voivat poikkeuksellisesti päättää olla tarjoamatta suunniteltua erityistoimenpidettä.”;

b) korvataan 2 kohdan d alakohta seuraavasti:

”d) seksuaaliväkivallan tai sukupuolistuneen väkivallan, mukaan lukien direktiivin (EU) 2024/1385 soveltamisalaan kuuluva naisiin kohdistuva väkivalta ja perheväkivalta, uhrien kaikki kuulustelut, joita ei suorita syyttäjä tai tuomari, suorittaa uhrin kanssa samaa sukupuolta oleva henkilö, jos uhri näin toivoo, edellyttäen että tästä ei aiheudu haittaa rikosoikeudellisen menettelyn kululle.”;

c) korvataan 3 kohdan c alakohta seuraavasti:

”c) toimenpiteet sellaisten uhrin yksityiselämää, kuten uhrin seksuaalista suuntautumista, sukupuolta, myös sukupuoli-identiteettiä, tai aiempaa seksuaalista käyttäytymistä, koskevien tarpeettomien kysymysten välttämiseksi, jotka eivät liity rikokseen; ja”;

d) lisätään kohdat seuraavasti:

”4. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden toimivaltaisille viranomaisille annetaan valtuudet toteuttaa rikosoikeudellisen menettelyn aikana ja niin kauan kuin on tarpeen fyysisen suojelun tarjoamiseksi uhreille, joiden on 22 artiklan nojalla todettu olevan erityissuojelun tarpeessa, aiheellisia toimenpiteitä, mukaan lukien seuraavat toimenpiteet:

- a) lainvalvontaviranomaisten tai muiden fyysistä suojelua tarjoavien elinten jatkuva tai väliaikainen läsnäolo kansallisen oikeuden mukaisesti;
- b) välittömät lähestymiskiellot, lähestymiskiellot tai suojelumääräykset uhrien suojelemiseksi mahdollisilta väkivallanteoilta kansallisen oikeuden mukaisesti;
- c) pääsy suojiin ja muuhun sopivaan väliaikaiseen majoitukseen kansallisen oikeuden mukaisesti.

5. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että silloin, kun se on uhrin turvallisuuden kannalta merkityksellistä, toimivaltaiset viranomaiset ilmoittavat uhrille mahdollisuudesta hakea välitöntä lähestymiskieltoa, lähestymiskieltoa tai suojelumääräystä sekä mahdollisuudesta hakea suojelumääräysten rajatylittävää tunnustamista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/99/EU* mukaisesti tai suojelutoimenpiteitä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 606/2013** nojalla.

* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/99/EU, annettu 13 päivänä joulukuuta 2011, eurooppalaisesta suojelumääräyksestä (EUVL L 338, 21.12.2011, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/99/oj>).

** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 606/2013, annettu 12 päivänä kesäkuuta 2013, yksityisoikeuden alalla määrättyjen suojelutoimenpiteiden vastavuoroisesta tunnustamisesta (EUVL L 181, 29.6.2013, s. 4, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/606/oj>).”;

17) muutetaan 24 artikla seuraavasti:

a) lisätään 1 kohtaan alakohta seuraavasti:

”d) lapsen oikeus tulla kuulluksi ja lapsen etu varmistetaan rikostutkinnassa ja rikosoikeudellisessa menettelyssä 10 artiklan mukaisesti.”;

b) lisätään kohta seuraavasti:

”3. Jos rikokseen liittyy vanhempainvastuunkantaja tavalla, johon sisältyy lapsiuhrin ja vanhempainvastuunkantajan välinen eturistiriita, jäsenvaltioiden on otettava huomioon lapsen etu ja varmistettava, että mikään kansallisen oikeuden nojalla suostumusta edellyttävä toimi ei riipu vanhempainvastuunkantajan suostumuksesta.”;

18) korvataan 25 artikla seuraavasti:

”25 artikla

Ammatinharjoittajien koulutus

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhreihin todennäköisesti yhteydessä olevat virkahenkilöt, kuten poliisit ja tuomioistuinten henkilöstö, saavat sekä yleistä koulutusta että erityiskoulutusta siinä määrin kuin on aiheellista suhteessa siihen, kuinka he ovat tekemisissä uhrien kanssa, jotta voidaan lisätä heidän tietoisuuttaan uhrien tarpeista, jotta he voivat kohdella uhreja puolueettomasti, kunnioittavasti, syrjimättömästi ja ammattimaisesti ja tarvittaessa trauma- ja sukupuolisensitiivisellä tavalla sekä vammaisuuden ja lapset huomioon ottaen, ja jotta voidaan välttää toissijainen uhriksi joutuminen. On tarjottava myös kyberrikollisuuden uhreihin liittyvää koulutusta.

2. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että rikostutkintaan ja rikosoikeudellisiin menettelyihin osallistuville tuomareille ja syyttäjille annetaan tämän direktiivin tavoitteisiin liittyvää ja tällaisten tuomarien ja syyttäjien tehtävien kannalta tarkoituksenmukaista sekä yleistä koulutusta että erityiskoulutusta, sanotun kuitenkin rajoittamatta tuomioistuinten riippumattomuutta ja eri tapoja, joilla oikeuslaitokset ovat järjestäytyneet eri puolilla unionia. Tällaisen koulutuksen on perustuttava ihmisoikeuksiin, oltava uhrikeskeistä ja sukupuolisensitiivistä ja siinä on otettava huomioon vammaisuus sekä lapset.
3. Rajoittamatta oikeudellisten ammattien harjoittajien riippumattomuutta jäsenvaltioiden on suositettava, että juristien koulutuksesta vastaavat tahot tarjoavat sekä yleistä koulutusta että erityiskoulutusta, jotta voidaan lisätä juristien tietoisuutta uhrien tarpeista ja jotta he voivat kohdella uhreja trauma- ja sukupuolisensitiivisellä tavalla ja ottaen huomioon vammaisuuden sekä lapset.
4. Jäsenvaltioiden on julkisten palvelujensa kautta tai rahoittamalla uhrien tukijärjestöjä edistettävä aloitteita, jotka mahdollistavat sen, että uhrien tukipalveluja ja korjaavan oikeuden palveluja tarjoavat tahot saavat riittävää koulutusta siinä määrin kuin on aiheellista suhteessa siihen, kuinka he ovat tekemisissä uhrien kanssa, ja noudattavat ammattimaisia vaatimuksia sen varmistamiseksi, että tällaisia palveluja tarjotaan puolueettomasti, kunnioittavasti, syrjimättömästi, lapset huomioon ottaen ja ammattimaisesti.

5. Kyseessä olevien työtehtävien sekä ammatinharjoittajien, mukaan lukien asiaankuuluvat terveydenhuollon ammatinharjoittajat, ja uhrien välisen yhteyden luonteen ja tason mukaan koulutuksessa on pyrittävä antamaan ammatinharjoittajille valmiudet tunnistaa uhrin ja kohdella heitä kunnioittavasti, ammattimaisesti ja syrjimättömästi.
6. Tässä artiklassa tarkoitettussa koulutuksessa on otettava huomioon 26 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettut toimintakäytänteet tai ohjeet.
7. Tässä artiklassa tarkoitettua, jäsenvaltioiden vastuulla olevaa koulutusta on toteutettava säännöllisesti. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava toimenpiteitä tällaisesta koulutuksesta vastaavien elinten ja järjestöjen tukemiseksi, jotta voidaan kehittää ja toteuttaa tällaista koulutusta ja varmistaa sen vastaanottaminen sekä sen laatu ja saatavuus kaikkialla kyseisen jäsenvaltion alueella.”;

19) lisätään artikla seuraavasti:

”25 a artikla

Tietoisuuden lisääminen ja viestintä uhrien oikeuksista

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia toimia, myös tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, jotta voidaan lisätä tietoisuutta tässä direktiivissä vahvistetuista oikeuksista, vähentää uhriksi joutumisen riskiä ja minimoida rikosten kielteiset vaikutukset sekä toissijaisen ja toistuvan uhriksi joutumisen, pelottelun ja kostotoimien riskit, erityisesti kohdentamalla toimet riskiryhmiin, kuten lapsiin sekä sukupuolistuneen väkivallan uhreihin. Tällaiset toimet voivat sisältää tiedotus- ja valistuskampanjoita sekä tutkimus- ja koulutusohjelmia, jotka toteutetaan tarvittaessa yhteistyössä asiaankuuluvien kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa, sekä toimenpiteitä, joilla lisätään uhrien tietoisuutta siitä, mistä he saavat apua ja miten he voivat käyttää oikeuksiaan, myös asettamalla saataville julkisia rekistereitä akkreditoituista tukijärjestöistä.
2. Jäsenvaltioiden on annettava yleisölle tietoa rikoksesta ilmoittamisesta, uhrien oikeuksista, saatavilla olevista uhrien yleisistä tukipalveluista ja erityistukipalveluista, oikeusjärjestelmän toiminnasta sekä asiaankuuluvista menettelyistä ja hakuprosesseista. Tällaisten tietojen on oltava helposti saavutettavia, käyttäjäystävällisiä, selkeällä kielellä laadittuja ja helposti saatavilla, esimerkiksi verkkosivustolla.

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle annettavan tiedon sisältö kehitetään tarvittaessa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa ja että se ei ole ristiriitaista ja sitä päivitetään säännöllisesti sen paikkansapitävyyden varmistamiseksi.”;

20) korvataan 26 artiklan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat käsitellä uhrien henkilötietoja, mukaan lukien kyseisten henkilötietojen siirtäminen uhrin asuinjäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jos uhri antaa suostumuksensa tai, jos uhri ei kykene antamaan suostumustaan, ilman tällaista suostumusta, sovellettavan unionin oikeuden mukaisesti.”;

21) lisätään 5 lukuun artikkelit seuraavasti:

”26 a

Toimintakäytännöt tai ohjeet jäsenvaltioissa toteutettavaa koordinoitua ja yhteistyötä varten

1. Jäsenvaltioiden on laadittava ja pantava täytäntöön erityisiä toimintakäytännöitä tai ohjeita, jotka ovat kansallisesta oikeudesta riippuen luonteeltaan sitovia tai ei-sitovia ja jotka koskevat toimivaltaisten viranomaisten ja uhriin yhteydessä olevien henkilöiden tämän direktiivin mukaisten palvelujen ja toimien organisointia. Toimintakäytännöt tai ohjeet on laadittava koordinoitusti ja yhteistyössä asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten jäsenvaltioiden sisäisen rakenteen ja toimivallanjaon mukaisten keskusviranomaisten, lainvalvontaviranomaisten, syyttäjäviranomaisten, oikeusviranomaisten, vankila- ja säilönottoviranomaisten, korjaavan oikeuden palvelujen ja uhrien tukipalvelujen, kanssa ja kuullen asiaankuuluvia ammattialajärjestöjä ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä uhrien tarpeisiin vastaamiseksi.

Toimintakäytänteissä tai ohjeissa on annettava vähintään yleisiä ohjeita siitä, miten

- a) uhreille annetaan kaikki heidän tarpeisiinsa mukautetut tarvittavat tiedot tämän direktiivin mukaisesti;
 - b) toimivaltaisten viranomaisten on määrä soveltaa tämän direktiivin 5 a artiklaa;
 - c) 22 artiklassa tarkoitettu henkilökohtainen arviointi ja tukipalvelujen tarjoaminen uhreille, joilla on erityistarpeita, toteutetaan ottaen huomioon uhrien yksilölliset tarpeet rikosoikeudellisen menettelyn eri vaiheissa;
 - d) yleisten tukipalvelujen ja erityistukipalvelujen välinen yhteistyö, mukaan lukien 9 a artiklassa tarkoitettut lapsiuhrien kohdennetut ja yhdennetyt tukipalvelut, toteutetaan.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että 1 kohdassa tarkoitettuja toimintakäytänteitä tai ohjeita tarkastellaan tarvittaessa uudelleen niiden vaikuttavuuden varmistamiseksi esimerkiksi kansallisen oikeuden muuttuessa merkittävästi.

26 b artikla

Tieto- ja viestintäteknologioiden käyttö

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrin voivat käyttää 3 a artiklassa, 5 artiklan 1 kohdassa, ja siltä osin kuin on kyse verkossa tapahtuvasta ilmoittamisesta, 5 a artiklan 1 kohdassa säädettyjä oikeuksiaan tieto- ja viestintäteknologioiden avulla.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että uhrin voivat käyttää 4 artiklan 1 kohdassa, 5 artiklan 3 kohdassa, 5 a artiklan 6 kohdassa, 6 artiklan 1, 2, 4, 5 ja 6 kohdassa sekä 10 b artiklassa säädettyjä oikeuksiaan tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, jos sellaisia on saatavilla, kansallisen oikeuden mukaisesti.
3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei uhreja estetä käyttämästä 1 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, sillä perusteella, että he asuvat toisessa jäsenvaltiossa.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei uhreja estetä käyttämästä 2 kohdassa tarkoitettuja oikeuksiaan tieto- ja viestintäteknologioiden avulla, jos tällaisia teknologioita on saatavilla jäsenvaltiossa, sillä perusteella, että he asuvat toisessa jäsenvaltiossa.

4. Jos tieto- ja viestintäteknologioita tarjoavat kansalliset järjestelmät edellyttävät sähköisen tunnistamisen, allekirjoitusten ja leimojen käyttöä, jäsenvaltioiden on sallittava muiden jäsenvaltioiden eurooppalaisten digitaalisen identiteetin lompakkojen, ilmoitettujen sähköisen tunnistamisen järjestelmien, hyväksytyjen sähköisten allekirjoitusten ja hyväksytyjen sähköisten leimojen käyttö Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 910/2014* säädetyllä tavalla.

26 c artikla

Vammaisten uhrien oikeudet

1. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että vammaiset uhrit voivat hyödyntää tämän direktiivin 26 b artiklassa tarkoitettuja tieto- ja viestintäteknologioita yhdenvertaisesti muiden kanssa, noudattamalla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/882** liitteessä I vahvistettuja esteettömyysvaatimuksia.
2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että vammaiset uhrit voivat käyttää yhdenvertaisesti muiden kanssa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia menettelyjä, tukipalveluja ja suojelutoimenpiteitä direktiivin (EU) 2019/882 liitteessä I vahvistettujen esteettömyysvaatimusten mukaisesti.

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että vammaisille uhreille järjestetään pyynnöstä kohtuulliset mukautukset ja menettelylliset mukautukset.

-
- * Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 910/2014, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisiin transaktioihin liittyvistä luottamuspalveluista sisämarkkinoilla ja direktiivin 1999/93/EY kumoamisesta (EUVL L 257, 28.8.2014, s. 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/910/oj>).
- ** Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).”;

22) korvataan 28 artikla seuraavasti:

”28 artikla

Tietojen ja tilastojen toimittaminen

1. Kunkin jäsenvaltion on toteutettava tarvittavat toimenpiteet järjestelmän perustamiseksi uhreja koskevien tilastojen keräämistä, tuottamista ja levittämistä varten.

Tilastojen on sisällettävä vähintään seuraavat keskustasolla saatavilla olevat tiedot, jotka on jaoteltu sukupuolen ja uhrin ikäryhmän (lapsi/aikuinen) sekä – silloin, kun se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista – uhrin ja rikosentekijän välisen suhteen ja rikostyyppin mukaan:

- a) uhrien lukumäärä;
- b) ilmoitettujen rikosten lukumäärä ja tyyppi .

Tilastojen on myös sisällettävä sellaiset keskustasolla saatavilla olevat tiedot, joista ilmenee, miten uhrin ovat käyttäneet tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia. Tämän kohdan soveltamiseksi jäsenvaltiot voivat käyttää tietoja, jotka on kerätty asiaa koskevien unionin säädösten perusteella.

2. Jäsenvaltioiden on pyrittävä keräämään tässä artiklassa tarkoitettut tilastot yhteisten jaottelujen pohjalta, jotka on kehitetty yhteistyössä komission (Eurostatin) kanssa ja noudattaen sen yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa kehittämiä standardeja. Niiden on toimitettava tiedot komissiolle (Eurostatille) kolmen vuoden välein. Toimitetut tiedot eivät saa sisältää henkilötietoja.
3. Euroopan unionin perusoikeusvirasto tukee jäsenvaltioita ja komissiota rikoksen uhreja koskevien tilastojen keräämisessä ja tuottamisessa ja saatavilla olevien tilastojen levittämisessä sekä sellaisten saatavilla olevien tietojen raportoinnissa, joista ilmenee, miten uhrin ovat käyttäneet tässä direktiivissä säädettyjä oikeuksia.
4. Komissio (Eurostat) tukee jäsenvaltioita 1 kohdassa tarkoitettussa tiedonkeruussa muun muassa vahvistamalla yhteiset standardit .
5. Jäsenvaltioiden on asetettava kerätyt tilastot yleisön saataville saavutettavalla ja käyttäjäystävällisellä tavalla. Tilastot eivät saa sisältää henkilötietoja.”;

23) lisätään artikla seuraavasti:

”28 b artikla

Resurssit

Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että tässä direktiivissä säädettyjen toimenpiteiden tehokasta soveltamista varten on riittävät taloudelliset ja henkilöresurssit, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden itsenäistä budjettivaltaa.”;

24) korvataan 29 artikla seuraavasti:

”29 artikla

Komission suorittama raportointi ja uudelleentarkastelu

Komissio esittää viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kuuden vuoden kuluttua tämän muutosdirektiivin voimaantulosta] Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin soveltamisesta. Kertomuksessa arvioidaan, missä määrin jäsenvaltiot ovat toteuttaneet tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet, tekniset täytäntöönpanotoimet mukaan lukien, ja erityisesti miten jäsenvaltiot panevat täytäntöön 9 a artiklan 3 kohdan. Komissio ottaa kertomuksessaan huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston ja Eurostatin havainnot.

Kertomukseen liitetään tarvittaessa lainsäädäntöehdotus.”;

2 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [kahden vuoden kuluttua tämän muutosdirektiivin voimaantulopäivästä], lukuun ottamatta 1 artiklan 21 alakohtaa, ainoastaan koskien direktiivin 2012/29/EU 26 b artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä, jotka on annettava ja julkaistava viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [neljän vuoden kuluttua tämän muutosdirektiivin voimaantulopäivästä]. Niiden on viipymättä ilmoitettava tästä komissiolle.

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä säännellyistä kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

3 artikla
Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä direktiivi on osoitettu jäsenvaltioille perussopimusten mukaisesti.

Tehty päivänä ...kuuta ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
